

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Celní správa České republiky po vstupu do Evropské unie

Markéta Hubková

**Bakalářská práce
2016**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta Hubková**
Osobní číslo: **E13253**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty
a celníky**
Název tématu: **Celní správa České republiky po vstupu do Evropské unie**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat dopady zapojení České republiky do celní unie Evropské unie, vymezit kompetence Celní správy České republiky a zhodnotit její činnost od roku 2004.

Osnova:

- Charakteristika a vývoj Celní správy v České republice.
- Dopady vstupu do Evropské unie na Celní správu České republiky.
- Kompetence Celní správy.
- Zhodnocení činnosti Celní správy v České republice od roku 2004.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Celní správa České republiky [online]. Generální ředitelství cel. Praha, 2008 [cit. 2015-06-27].

CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky [online]. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2014 [cit. 2015-06-29]. ISSN 0323-0023.

KÁRNÍK, M. Clo a celní politika od A do Z. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012, 303 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.

MATES, P., ŠKODA, J., VAVERA, F. Veřejné sbory [online]. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, xx, 363 s. [cit. 2015-06-19]. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-604-2.

ÚZ 962 Celní předpisy. 2013.

Zákon o Celní správě České republiky. 17/2012. 2011.

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Radka Kněžáčková
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejnková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 28. 4. 2016

Markéta Hubková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. Radce Kněžáčkové za příkladné vedené bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala paní Bc. Martině Kolinské, tiskové mluvčí Celního úřadu pro Královéhradecký kraj, za poskytnuté materiály a cenné informace k vypracování této bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá Celní správou České republiky, a to zejména v období po vstupu České republiky do Evropské unie. V první řadě lze v práci nalézt charakteristiku a vývoj Celní správy v České republice, dále pak jsou rozebírány dopady vstupu České republiky do Evropské unie na Celní správu České republiky. V obsahu bakalářské práce jsou vymezeny kompetence Celní správy a na závěr je zhodnocena činnost Celní správy v České republice od roku 2004 do současnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Celní správa, celnictví, Evropská unie, kompetence Celní správy

TITLE

Customs Administration of the Czech Republic after entry into the European Union

ANNOTATION

This Bachelor thesis deals with the Customs Administration of the Czech Republic, especially in the period after the entry of the Czech Republic into the European Union. First, the thesis contains the characteristics and development of the Customs Administration in the Czech Republic, then the thesis analyzes the impacts of the entry of the Czech Republic into the European Union on the Customs Administration of the Czech Republic. In the Bachelor thesis are defined the competence of the Customs Administration and finally it evaluated the activities of the Customs Administration of the Czech Republic since 2004 until the present.

KEYWORDS

Customs Administration, customs, European Union, the competence of the customs administration

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 CHARAKTERISTIKA CLA A CELNICTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	10
1.1 HISTORIE CELNÍ SPRÁVY OD SAMÉHO POČÁTKU DO ROKU 1926.....	11
1.2 HISTORIE CELNÍ SPRÁVY OD ROKU 1927 DO ROKU 1992.....	12
1.3 VÝVOJ CELNÍ SPRÁVY OD ROKU 1993 DO OBDOBÍ VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE	14
2 DOPADY VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE NA CELNÍ SPRÁVU ČESKÉ REPUBLIKY	17
2.1 KRÁTCE O EVROPSKÉ UNII.....	17
2.1.1 <i>Vývoj Evropské unie</i>	17
2.1.2 <i>Orgány Evropské unie</i>	18
2.2 PŘÍPRAVY CELNÍ SPRÁVY PRO VSTUP DO EVROPSKÉ UNIE	19
2.3 VSTUP ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE	20
2.3.1 <i>Změna v celní legislativě</i>	21
2.3.2 <i>Orgány Celní správy České republiky</i>	24
2.3.3 <i>Důležité změny v činnosti celní správy po vstupu do Evropské unie</i>	25
3 KOMPETENCE CELNÍ SPRÁVY	28
3.1 VÝBĚR CLA	28
3.2 OCHRANA PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	28
3.3 DĚLENÁ SPRÁVA	29
3.4 INTRASTAT.....	30
3.5 DOVOZ A VÝVOZ ZBOŽÍ PODLÉHAJÍCÍ ZÁKAZŮM A OMEZENÍM	31
3.5.1 <i>Léky a léčiva</i>	31
3.5.2 <i>CITES</i>	32
3.5.3 <i>Veterinární zboží a obchodování se zvířaty se třetími zeměmi</i>	33
3.6 DANĚ V CELNÍ SPRÁVĚ	33
3.6.1 <i>Správa daně z přidané hodnoty</i>	33
3.6.2 <i>Správa ekologické daně</i>	34
3.6.3 <i>Správa spotřební daně</i>	34
3.7 BIOPALIVA.....	35
3.8 PÁTRÁNÍ	35
3.9 OSTATNÍ KOMPETENCE	36
3.10 DAŇOVÁ KOBRA.....	37
4 ZHODNOCENÍ ČINNOSTI CELNÍ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICE OD ROKU 2004	39
4.1 CELNÍ A DAŇOVÉ ŘÍZENÍ	39
4.2 OCHRANA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	41
4.3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ	43
4.4 SYSTÉM ELEKTRONICKÉHO MÝTNÉHO A SYSTÉMU ČASOVÉHO ZPOPLATNĚNÍ	44
4.5 SHRUTÍ	44
ZÁVĚR.....	46
POUŽITÁ LITERATURA	48
SEZNAM PŘÍLOH	51

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Hodnota zjištěného vadného zboží, kterým byly porušeny práva duševního vlastnictví	42
Tabulka 2: Počet odhalených cizinců porušující zákon o zaměstnanosti a počet odhalených cizinců bez povolení k pobytu	43
Tabulka 3: Hodnoty uložených blokových pokut v systému elektronického mýtného a časového zpoplatnění.....	44

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Příjmy Celní správy z celního a daňového řízení	41
--	----

ÚVOD

Bakalářská práce na téma "Celní správa České republiky po vstupu do Evropské unie" byla vybrána z důvodu, že celní správa prošla v novodobé historii mnoha změnami. Musela plnit různé politické a hospodářské úkoly, přičemž si zachovala velmi vysokou odbornou úroveň. **Cílem práce je analyzovat dopady zapojení České republiky do celní unie Evropské unie, vymežit kompetence Celní správy České republiky a zhodnotit její činnost od roku 2004.**

V první řadě se práce bude zabývat charakteristikou a vývojem Celní správy v České republice. Pojedná o historii Celní správy od samého počátku vzniku v českých zemích. Kořeny celnictví sahají až k úplnému počátku lidstva, tedy první zmínky o celnictví se váží již k Písmu svatému, Bibli. Celní správa bude dále popsána za období středověku, vrcholného středověku, Rakouska-Uherska, Československa, České a Slovenské Federativní Republiky až po vznik samostatné České republiky.

V další kapitole nejprve krátce pojedná o historii Evropské unie a jejích orgánů, které úzce souvisí s Celní správou České republiky. V souvislosti s Evropskou unií byl pro Celní správu České republiky stěžejní rok 2003, ve kterém se celní správa transformovala, aby vstupem České republiky do Evropské unie dne 1. 5. 2014 odpovídala stanovené evropské legislativě. Tato práce bude tedy pojednávat i o přípravách celní správy a následném vstupu České republiky do Evropské unie. Členstvím v Evropské unii se změnila jak celní legislativa, tak i následně organizační struktura celní správy a její činnost.

Pokud je charakterizována Celní správa České republiky, je zapotřebí zmínit zejména její kompetence, mezi které stále i po vstupu České republiky do Evropské unie patří výběr cla, celní řízení a ochrana práv duševního vlastnictví. Naopak mezi zcela nové kompetence celní správy po vstupu do Evropské unie patří například mobilní dohled, správa spotřebních daní či dělená správa. Tato práce se ale bude zabývat řadou dalších kompetencí, které měla celní správa ještě před vstupem do Evropské unie či po následném přijetí členství v Evropské unii.

Závěrem bakalářské práce bude zhodnocena činnost Celní správy v České republice od roku 2004, tedy od roku, kdy Česká republika vstoupila jako členská země do Evropské unie, tudíž i do celní unie. V první řadě bude poukázáno na činnost v rámci celního a daňového řízení, které celní správě zůstalo v kompetenci i po vstupu do Evropské unie. Dále bude zhodnocena činnost v oblasti boje za práva duševního vlastnictví, zaměstnávání cizinců či v oblasti elektronického mýtného a systému časového zpoplatnění.

1 CHARAKTERISTIKA CLA A CELNICTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Oblast cla a celnictví je úzce spjata s hospodařením vlády, která tak činí prostřednictvím rozpočtové soustavy, ve kterém dominuje státní rozpočet. V celnictví je to právě vybírané clo, které tvoří určitou část příjmů do státního rozpočtu. „*Clo je zvláštním rozpočtovým příjmem, co do struktury má trvalý charakter a je obvykle určeno na běžné výdaje. Clo je možno také definovat jako povinnou platbu, stanovenou právními předpisy, která je vybírána v přímé souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici od osob, které zboží dovážejí či vyvážejí, nebo od osob, pro které je takovéto zboží dováženo či vyváženo.*“ [1]

Budeme-li hledat definici pojmu clo, nalezneme mnoho charakteristik, které jsou v jádru stejné a shodují se ve významu tohoto slova, pouze se odlišují jinými úhly pohledu. Nejstarší definice cla je uvedena v knize Ottův slovník naučný (konkrétně v 5. dílu z roku 1892), který poprvé definoval pojem clo jako dávku, která je vybírána za přepravované zboží. Další definice cla je možné nalézt v Právnickém slovníku z roku 1972 či v Československých celních předpisech od J. Růtha a V. Klučara. Za nejvýstižnější definici pojetí cla můžeme považovat definici od profesora finančního práva na Karlově univerzitě, pana profesora Milana Bakeše, který uvedl, že clo lze charakterizovat jako povinnou platbu, která je stanovena právními předpisy. Platba je vybírána v souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici, a to od osob, pro které je dané zboží buďto dováženo nebo vyváženo. [2]

Obecně lze tedy také říci, že clo je nenávratná platba, kterou vynaloží fyzická či právnická osoba za dovážené či vyvážené zboží mimo dané území. Za tuto vynaloženou platbu, kterou poplatník vynaloží, neobdrží žádnou protihodnotu. Platba je tedy neekvivalentní.

Co se týká termínu celnictví, tak se nejstarší definice tohoto termínu váže také k Ottovu slovníku naučnému, ve kterém je uvedeno, že je celnictví možné chápat jako část veřejné správy, která se zabývá ukládáním a vybíráním cla. S tímto tvrzením se ztotožnil i autor Právnického slovníku z roku 1972, který charakterizoval celnictví jako organizaci a činnost, jež je spojena s vybíráním cla jako dávky. [18]

Abychom mohli vůbec hovořit o pojmu clo, musí existovat tři faktory, bez kterých by existence cla nebyla možná. Jedná se o faktory - zboží, stát a peníze. Pokud by byl vypuštěn, byť jen jediný z těchto tří faktorů, přestane princip, na kterém clo funguje, existovat.

1.1 Historie celní správy od samého počátku do roku 1926

Clo je úzce spjato s obchodem, a to ať již se jedná o suroviny nebo o potraviny. Obchod je starý jako lidstvo samo, takže i zmínka o clu se váže již ke starověké Mezopotámii. Celní řemeslo patří k nejstarším řemeslům vůbec. Vždyť o clu a celním řemeslu je psáno i v Písmu svatém, Bibli, kde celní řemeslo vykonával celník Matouš (blíže je činnost celníka Matouše popsána v Evangeliiu sv. Matouše), který je dnes považován za patrona celníků na celém světě. [19]

Zmínky o clu a celní správě se váží i k ranému středověku, kdy hlavní město Praha bylo centrálním bodem zahraničního obchodu. Praha měla již v této době vybudovanou svou celnici, prostřednictvím které vybírala poplatky za dovážené zboží. Nejstarší celní řád i s příslušnými pravidly obchodu byl vydán již v letech 903-906 – Raffenstettenský celní řád, jehož autorem byl východofranský král Ludvík IV. Tento celní řád převážně upravoval obchod se Slovy na řece Dunaji. Raffenstettenský celní řád reguloval zejména uvalování cla v závislosti na druhu zboží, obchodní cestě, odbytišti a etnické příslušnosti plátce cla. [19] Mezi nejčastěji dovážené zboží patřily šperky, drahé látky, sůl či koření. Naopak z naší země se vyvážela především kožešina, chmel, slad nebo med.

V období středověku již vznikaly další celnice a fungovaly obdobně, jako donedávna fungovala i celnice u nás v Praze. Hraniční přechody byly označovány jako zemské brány, kterými se putovalo přes průsek v pohraničních hvozdech. Tyto zemské brány měly chránit strážnice (později se strážnicím říkalo také pomezí hrady). Za strážnice středověku můžeme jmenovat například Doudleby, Prachatice, Domažlice, Chlumecko, Most či Litomyšl. Clo se vybíralo přímo na zemských branách, a to zvláštními úředníky, kteří byli k tomuto účelu pověřeni. Krom vybírání cla, čili poplatků za přechod zboží přes hranice, měli tito úředníci zároveň za povinnost chránit zemi.

Za dobu vrcholného středověku již byly sepsány listiny, mandáty a patenty, které upravovaly výši poplatků za jednotlivé druhy a množství zboží, které se dováželo. S tímto velmi pokrokovým nápadem přišli již Přemyslovci, a dále v jejich díle pokračovali i Lucemburkové, Jagellonci a Habsburkové. Někdejší války, které převážně vznikaly kvůli dobývání nových území a získání nadvlády nad nimi, se neblaze podepsaly na ekonomické situaci státu. Z tohoto důvodu byla cla zvyšována a byly také vymyšleny další a další poplatky za zboží, které dosud nebyly vyměřeny.

Po vrcholném středověku na český trůn usedli v roce 1526 Habsburkové. Rok poté založil Ferdinand I. Habsburský radu komory královské, neboli také komoru královskou. Komora

spravovala finanční záležitosti všech zemí, které spadaly pod Korunu českou. Komora spravovala výběr všech povinných odvodů, ale při reorganizaci systému státních financí zanikla, a to k roku 1749. Ferdinand I. Habsburský si dále prosadil, aby cla byla vybírána i v královských a poddaných městech, a ne pouze v Praze. Tak byly položeny základy celní správy u nás.

Následně přišly na řadu dlouhodobé náboženské a mocenské spory v Evropě, které vyústily v třicetiletou válku, jež probíhala v letech 1618 až 1648. Třicetiletá válka dostala hospodářství a ekonomickou situaci na Českém území do útlumu. Po skončení dlouholetého sporu se znovu ekonomická situace na českém území začala postupně zlepšovat. Začali k nám přijíždět obchodníci ze zahraničí a obchodní vztahy začaly opět oživovat. Jelikož byl i následkem několikaletého válečného sporu celní a mýtní systém v chaosu, muselo dojít k jeho obnovení a zavedení nových pravidel. Jedním ze zásadních změn bylo rozdělení Čech a Moravy na 10 celních obvodů. Každý obvod měl svou celnici, a tudíž vše nespádalo pouze pod jednu centrální.

Důležitým mezníkem ve vývoji celní správy se stal rok 1751, ve kterém byl vydán celní řád a celní sazebník. Vydané předpisy upravovaly celní systém na celém území zemí Koruny české. Na tento celní řád a celní sazebník navázal roku 1775 jednotný celní řád, který byl zaměřen na uherské země.

Velkou změnou byl rok 1848, ve kterém se změnilo vedení správy země. Až do této doby fungující vrchnostenská, neboli feudální, správa se v roce 1848 změnila na státní správu. Díky nastolení nové zemské správy se začínala celní správa pomalu vyvíjet do podoby, kterou známe dnes. Nová správa vybudovala ministerstva – mezi nimi i ministerstvo financí, které si vzalo celní správu pod svou záštitu. Mimo ministerstev byla zakládána i finanční ředitelství, která měla za úkol řídit celní správu a finanční stráž.¹

1.2 Historie celní správy od roku 1927 do roku 1992

Dne 14. 7. 1927 byl sepsán JUDr. Emilem Martincem, odborným ředitelem na ministerstvu financí, první československý zákon č. 114/1927 Sb., celní zákon, který se řadil mezi nejmodernější kodexy a zákony v Evropě i po celém světě. Následovalo vydání prováděcího nařízení k celnímu zákonu č. 168/1927 Sb., ze dne 13. 12. 1927. Díky těmto dvěma vydaným předpisům byla zajištěna fiskální i ochranná funkce cla. Na základě právního předpisu jakého

¹ Finanční stráž byla založena již v období napoleonských válek za účelem dohlížení na spravedlivý zahraniční obchod, zejména měla zamezit nekalému jednání a dohlížet na ochranu země.

byly přesně definovány základní pojmy celního práva. Byly zde stanoveny a rozčleněny celní orgány a zřízení celního dozoru.

Pokud se podíváme na celní zákon blíže, tak se skládá ze 7 hlav a 141 paragrafů:

- Hlava I - vymezuje zásady a základní pojmy jako je celní území, svobodné území, pohraniční styk, styk s celní cizinou, clo, celní sazebník či celní pohledávka. Clo je zde definováno jako dávka, která se vybírá podle ustanovení celního sazebníku ze zboží dováženého (dovozní clo) nebo vyváženého (vývozní clo). [5]
- Hlava II – oblast organizace celní správy a zařízení dovozu. Tato hlava se zabývá nejen orgány celní správy, ale také například zadržením a vzetím do vazby či prohlídce místností a osob.
- Hlava III – celní řízení – jelikož je tento úsek velmi obsáhlý, je rozčleněn do tří odvětví, přičemž každé se zabývá jinou problematikou.
- Hlava IV – povinnost platit clo – tento úsek je rozčleněn do sedmi bodů, přičemž každý specifikuje možnosti placení cla a jeho druhy
- Hlava V – opravné prostředky – zde jsou specifikovány možné opravné prostředky proti rozhodnutím v celním řízení
- Hlava VI – trestní ustanovení – tato hlava je také rozdělena, a to do dvou odvětví. První se zabývá všeobecnými ustanoveními a druhá celními přestupky jako jsou například v § 117 tresty, jež je stíhání buďto na svobodě, pokutou nebo propadnutím předmětu přestupku. [5]
- Hlava VII – závěrečná ustanovení.

Celní kodex č. 114/1927 Sb. v platnosti přetrval i druhou světovou válku. Dne 15. března 1939 byla vydána vyhláška o zřízení Protektorátu Čechy a Morava. Protektorát tvořilo území českých zemí okupovaných nacistickým Německem, správu území převzaly německé orgány, území Protektorátu bylo začleněno do celní unie s Německem. Německá okupace českých zemí skončila v květnu 1945 a poté byl postupně obnoven systém celní správy tak, jak byl zaveden v období Československé republiky. Rok 1949 byl osudový pro finanční stráž, která byla v tomto roce zrušena. Následně přišla velká změna ve vedení celní správy, kdy tuto funkci převzalo od Ministerstva financí nově Ministerstvo zahraničního obchodu.

Změna v systému celní správy nebyla pouze v jeho vedení, ale také v celé struktuře. V roce 1952, kdy již naše území ovládala ideologie Komunistické strany Československa, začal celní systém fungovat na dvoustupňové struktuře, a to: Ústřední celní správa (zvláštní orgán, který byl zřízen Ministerstvem zahraničního obchodu) a celnice. Ve stejném roce bylo

na území Československé republiky vytvořeno 86 celnic. Vydáním zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, vznikly na území Československé republiky kraje, a díky této změně se počet celnic snížil na konečných 40. V roce 1960 vládnoucí Komunistická strana Československa změnila v souladu se svou ideologií název země na Československá socialistická republika. V této době byly vytvořeny v rámci struktury celní správy dvě celní ředitelství, a to pro české území v Praze a pro slovenské území v Bratislavě. Hierarchicky nad celními ředitelstvími stála ústřední státní správa, která ředitelství řídila a kontrolovala. O takovéto struktuře celní správy můžeme hovořit až do roku 1989, kdy padl komunistický režim.

Po pádu komunistického režimu po revoluci v roce 1989 byl název státu změněn, a to na Československá federativní republika. Na území státu se začala budovat demokracie. Sice historicky název „Československá“ fungoval od roku 1918, nicméně Slováci požadovali odtržení slov a vznik samostatného názvu, tudíž následkem dohad ohledně nového názvu nakonec vznikl název Česká a Slovenská Federativní Republika. Změny v režimu vedení státu na demokratický se také nemálo odrazily na působnosti celní správy. Celní správa se přenesla z Ministerstva zahraničního obchodu zpět do působení Ministerstva financí tak, jako tomu bylo za doby Československé republiky. Celní správě do své činnosti bylo opět navráceno původní poslání, pro které se celní správa zakládala, tj. výběr cla a dohlížení nad zahraničními obchody. S touto změnou se clo stalo jedním z příjmů státního rozpočtu. Pro koordinaci celní politiky byla ustanovena Rada celní unie.

Celní stráž byla opět obnovena v roce 1991, kdy tato úzce spolupracovala s policií v pohraničních oblastech.

1.3 Vývoj celní správy od roku 1993 do období vstupu České republiky do Evropské unie

Dne 1. 1. 1993 vznikla samostatná Česká republika – demokratický stát. Díky vzniku samostatného státu a odtržení se od slovenské části země, vznikla i samostatná celní správa určená jen pro Českou republiku. Se založením samostatného státu byl vydán nový zákon v oblasti celní správy, a to celní zákon č. 13/1993 Sb., který vycházel z připravovaného jednotného celního kodexu. Tento zákon se skládá ze 17 hlav a 319 paragrafů. Ostatně stejně jako zákon č. 114/1927 Sb., který byl probírán výše, se zabývá vymezením základních pojmů, organizací celní správy, clem či trestními činy.

Jelikož se jedná o velmi důležitý mezník v celní správě na území našeho státu, tak je pro přehlednost níže uveden přehled hlav a k nim oblasti s paragrafy, se kterými se jednotlivé hlavy zabývají:

- Hlava I - vymezení základních pojmů (§ 1 - § 2)
- Hlava II - celní orgány a jejich organizace, řízení a úkoly (§ 3 - § 22)
- Hlava III - povinnosti, oprávnění a prostředky celníka (§ 23 - § 44)
- Hlava IV - náhrada škody (§ 45)
- Hlava V - informace o celních předpisech a celní dohled (§ 46 - § 53)
- Hlava VI - clo a celní sazebník (§ 54 - § 58)
- Hlava VII - původ zboží a celní hodnota (§ 59 - § 79)
- Hlava VIII - dopravení zboží do tuzemska (§ 80 - § 97)
- Hlava IX - celně schválené určení (§ 98 - § 127)
- Hlava X - celní režimy (§ 128 - § 216)
- Hlava XI - svobodná celní pásma a svobodné celní sklady (§ 217 - § 232)
- Hlava XII - zvláštní řízení (§ 233 - § 237)
- Hlava XIII - celní dluh (§ 238 - § 292)
- Hlava XIV - celní přestupky a celní delikty (§ 293 - § 304)
- Hlava XV - celní zástavní právo a vymáhání nedoplatků (§ 305 - § 308)
- Hlava XVI - zajištění a prodej zboží (§ 309 - § 316)
- Hlava XVII - ustanovení společná, přechodná a závěrečná (§ 317- § 319)

Celní správa nadále zůstala pod působností Ministerstva financí. V důsledku změn v oblasti celní správy se změny odehrály i v její struktuře. Nově soustavu celních orgánů tvoří Generální ředitelství cel, oblastní celní úřady a celní úřady. [28] Docházelo i k budování nových celnic a stanic celní stráže, a to na hranicích mezi slovenským a českým územím.

Celní správa při výkonu své činnosti spolupracovala s mezinárodními organizacemi a celními správami ostatních států. Všechno dění v oblasti celní správy šlo přes celní úřady, které se charakterizují jako výkonné orgány celní správy. Tyto celní úřady lze rozdělit na úřady pohraniční a vnitrozemské. Pohraniční celní úřady jsou umístěny na hranicích a mezi jejich činnost patří dohled při vstupu či výstupu osob a zboží. Úřady uvnitř státu označujeme jako úřady vnitrozemské. V rámci kompetence celní správy byla stanovena správa několika druhů daní. V již jmenovaném celním zákoně je přesně definováno, konkrétně v § 3 odst. 2, jaké daně celní orgány spravují. Mezi výkon správy daní lze zahrnout správu daně z přidané

hodnoty a spotřebních daní vybírané při dovozu, poplatků spojených s dovozem a vývozem a silniční daně u zahraničních osob. [28]

Významným postupem kupředu bylo vybudování celně technických laboratoří, které umožňovaly správné vyměření cla a daní. Zdokonalovány byly postupně i programy pro výkon služby, díky kterým se zlepšil informační systém celní správy. Na základě nových procesů se celní správa stala rovnocenným partnerem, jak pro některé státní orgány České republiky, tak i pro mnoho celních správ v ostatních demokratických zemích.

Oblasti činnosti celní správy dále dostaly velké změny novelou celního zákona č. 113/1997 Sb. ze dne 24. 4. 1997, ve kterém byla mimo jiné propojena činnost celních a finančních orgánů. Jednalo se zejména o propojení správy daní, tj. především o spolupráci těchto orgánů při případném šetření nezákonného jednání – propojenost informací a vzájemná pomoc. Nelze opomenout také zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, dle kterého se po roce 1997 řídila i celní správa, a to při případných celních řízeních. S touto změnou a novou spoluprací s finančními orgány, byly založeny Inspektoráty celní a finanční stráže, které působily ve sféře odhalování trestných činností. Inspektoráty celní a finanční stráže byly řízeny Ústředním finančním a celním ředitelstvím, které bylo pod vlivem Ministerstva financí. Po propojení činností celních a finančních orgánů se celní správa zaměřovala především na kontroly u daňových subjektů, které pouštěly zboží do volného oběhu. Prováděnými daňovými kontrolami se celní správa snažila zamezit daňovým a celním únikům při obchodování se zahraničím. Touto novelou celního zákona byly uskutečněny důležité organizační změny. Nově organizační strukturu tvořilo Generální ředitelství cel s deseti odbory, 8 celních ředitelství, 92 celních úřadů, 133 poboček celních úřadů, 17 inspektorátů celní a finanční stráže. Dále bylo novelou zřízeno celkem 117 hraničních přechodů, 37 přechodů malého pohraničního styku, 64 turistických stezek a 10 celních letišť s veřejným mezinárodním provozem. Další důležitou změnou po přijetí novely bylo zavedení služebního poměru celníků, díky kterému se výrazně změnilo jejich právní postavení. S nastolením nového poměru celníků museli být všichni ke dni 1. 7. 1997 z dosavadní funkce odvoláni a znovu byli vzati do funkce dle nových platných předpisů.

V roce 1993 byly zakládány stanice celní stráže, ve kterých měla celní stráž hlídat pohraniční území a měla střežit tzv. zelenou hranici. Tento model hlídání hranic vydržel až do roku 1998, ve kterém byly stanice celní stráže postupně zrušeny.

Rok po vydání novely z roku 1997 se dalo říci, že se Celní správa České republiky z 85% shoduje s celními předpisy Evropské unie.

2 DOPADY VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE NA CELNÍ SPRÁVU ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika vstoupila do Evropské unie dne 1. 5. 2004. Podepsáním Smlouvy o přistoupení do Evropské unie tak završila dlouholeté utužování vztahů s Evropským společenstvím. Česká republika podala žádost o vstup do Evropské unie již v roce 1996, kdy od tohoto roku probíhaly přístupová jednání, jejichž předmětem bylo zejména sjednocování legislativy kandidující země s evropským právem.

2.1 Krátce o Evropské unii

V prvé řadě bude krátce pojednáno o vývoji Evropské unie, a to včetně jejího historického vzniku. Následně budou vymezeny orgány Evropské unie, které jsou úzce spjaty s Celní správou Evropské unie.

2.1.1 Vývoj Evropské unie

Myšlenka o založení jednotného Evropského společenství vznikla za účelem ukončení válek a nepokojů na evropském kontinentu, kdy tyto nepokoje následně vyústily ve druhou světovou válku. První integrační proces, který vedl ke vzniku celní a měnové unie hospodářského svazku započala již roku 1944, a to ze strany Belgie, Lucemburska a Nizozemí. Následně po pokusu integračního postupu vniklo v roce 1950 Evropské společenství uhlí a oceli, jehož cílem bylo zajistit trvalý mír. Následně podepsáním Římské smlouvy v roce 1957 bylo založeno Evropské hospodářské společenství, které mělo vidinu společného trhu, a Evropské společenství pro atomovou energii, které mělo přispět k vytvoření podmínek nezbytných pro rychlé vybudování a růst jaderného průmyslu a nastavit mechanismy pro kontrolu možného zneužití jaderných materiálů. [17] Slučovací smlouvou ze dne 8. 4. 1965, platnou od 1. 7. 1967, jež sloučila Evropské hospodářské společenství, Evropské společenství uhlí a oceli a Evropské společenství pro atomovou energii, bylo založeno Evropské společenství. Posléze o rok později byla vybudována celní unie; následkem jejího vzniku bylo zrušení dovozního cla průmyslových výrobků. Mezi zásadní mezník rozvoje Evropské unie patří rok 1992, ve kterém hlavy států a vlád členských zemí podepsaly Smlouvu o Evropské unii, čímž se dokončila představa jednotného vnitřního trhu. Můžeme říci, že se Evropská unie opírá o 3 pilíře: Evropské společenství; společnou zahraniční a bezpečnostní politiku; spolupráci v oblasti justice a vnitra. Následně s účinností Lisabonské smlouvy v roce 2009 byla zrušena pilířová struktura. Zrušením pilířové soustavy

bude celá Evropská unie fungovat podle pravidel, podle nichž funguje první pilíř, tedy Evropské společenství. Znamená to tedy posílení Komise, kdy tato bude moci jednat i o otázkách týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky a policejní a soudní spolupráci. Zároveň bude moci Evropský soudní dvůr rozhodovat i o právních sporech týkajících se legislativy dřívějšího druhého a třetího pilíře. Sjednocením pilířů došlo zejména ke skutečnosti, že Evropská unie získala právní subjektivitu jako celek.

„Jedním z klíčových kroků integrace bylo vytvoření Evropské hospodářské a měnové unie (EMU; od 1. 1. 1999 na základě Maastrichtské smlouvy z roku 1993) a realizace společné měnové politiky (jednotlivé země nadále ztrácejí možnost provádět samostatnou monetární politiku a zavádějí jednotnou měnu euro).“ [20] Důležitým mezníkem se stal rok 1995, kdy se v Madridu uskutečnilo zasedání Evropské rady, na kterém bylo schváleno zavedení jednotné měny, které bylo plánováno k datu 1. 1. 1999.

Nejrozsáhlejší rozšíření Evropské unie nastalo v roce 2004, kdy kromě České republiky přistoupilo do Evropské unie dalších 9 států. Evropská unie tedy k roku 2004 čítá 25 členských států. Následně se ve všech těchto státech uskutečnily volby do Evropského parlamentu, ve kterých si jednotlivé členské státy zvolily své představitele, kteří v rámci Evropského parlamentu hájí zájmy své země a jednají v její prospěch. Ve stejném roce: *„25 členských států EU podepisuje Smlouvu o Ústavě pro Evropu. Jejím cílem je zlepšit demokratické rozhodování a schopnost jednání v EU o více než 25 zemích. Ústava vytváří úřad evropského ministra zahraničních věcí. Před svým vstupem v platnost musí být ratifikována všemi 25 státy.“* [16]

Evropská unie od roku 2004 neprošla dalšími velkými změnami. Pouze v roce 2007 přistoupily další dva členské státy. V dalším desetiletí bylo fungování Evropské unie ovlivněno poměrně hlubokou hospodářskou krizí. Vidina zlepšení nastalého stavu byla spatřována v investicích do nových zelených a klimaticky schůdnějších technologií než doposud. Snaha byla také o úzkou evropskou spolupráci, která by měla přinést trvalý růst a blahobyt.

2.1.2 Orgány Evropské unie

Mezi orgány Evropské unie, které úzce souvisí s činností celní správy, řadíme:

- Evropská komise – reprezentace EU; zákonodárna iniciativa; zastoupení zájmů celé EU; provádění politiky a plnění rozpočtu EU; členové jsou komisaři, přičemž z každé země EU zasedá jeden komisař; sídlo v Bruselu,

- Rada Evropské unie – nejvyšší orgán EU; zákonodárné pravomoci; členové jsou ministři vlád všech zemí EU; sídlo v Bruselu,
- Evropská rada - omezení obecného politického směru a priority EU; členové jsou hlavy států a předsedové vlád členských zemí; sídlo v Bruselu,
- Evropský parlament – legislativní, rozpočtová a dozorčí pravomoc; členové jsou poslanci členských zemí; sídlo ve Štrasburku, Bruselu a Lucemburku,
- Evropský soudní dvůr – dohled nad dodržováním a uplatňováním práva EU stejným způsobem ve všech členských zemích; členy soudního dvora je vždy jeden soudce z každé členské země EU; sídlo v Lucemburku.

2.2 Přípravy Celní správy pro vstup do Evropské unie

Rok 2003 byl rok plný příprav a dokončování plánovaných procesů pro přístup České republiky do Evropské unie. Mezi plánové procesy patřilo prověřování činností celních orgánů, a to s ohledem na nutnou redukci jejich počtu a následné personální omezení. V rámci celní správy proběhlo několik meziresortních jednání, jež vedly k seznámení se s novými kompetencemi celní správy, které nastanou po vstupu do Evropské unie. Celní správa musela převzít celní legislativu platnou pro Evropskou unii a navázat ji na českou, dosud platnou legislativu. Jelikož se kompetence celní správy rapidně změnily, musela přijít na řadu novelizace většiny českých celních předpisů a dalších souvisejících předpisů Evropské unie. Jelikož se novelizovaly téměř všechny celní předpisy, muselo být zabezpečeno hromadné proškolení zaměstnanců celní správy. K dispozici při vzdělávání zaměstnanců celní správy byli přítomni specialisté ostatních členských zemí Evropské unie.

Celní správa se dále zaměřila na zefektivnění ochrany vnitřního trhu, která spočívala v zahájení několika desítek či stovek kontrol v oblasti stánkového prodeje. Při svých kontrolách se celní správa zaměřila především na prodej a skladování neznačených tabákových výrobků, a dále se při kontrolách snažila odhalit zboží, které jakýmkoliv způsobem porušovalo práva duševního vlastnictví.

V oboru legislativy byly dále v souvislosti s přípravami paragrafovány následující návrhy:

- zákon o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů,
- vládní návrh zákona o Celní správě České republiky,
- vládní návrh novely Celního zákona,

- vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky,
- vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- návrh zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Celní správa musela minimalizovat sjednávání nových smluv o spolupráci se smluvními partnery, jelikož se vstupem České republiky do Evropské unie přibýlo celní správě více smluvních partnerů, a to nejvíce za posledních 10 let.

Důležitým bodem příprav bylo shromáždění materiálů, které měly sloužit k přístupu ke dvěma základním nástrojům spolupráce orgánů celní správy a ostatních členských zemí Evropské unie. První nástroj spolupráce je tzv. *Úmluva Neapol II*. Tato úmluva se vztahuje na vzájemnou pomoc a spolupráci mezi celními správami, které jsou uvedeny v článku K.3 Smlouvy o Evropské unii. Druhým nástrojem spolupráce je *Úmluva CIS*. Druhá úmluva vychází z článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o používání informační technologie pro celní účely. K výše uvedeným úmluvám muselo být vše řádně připraveno, jelikož přistoupení k těmto nástrojům bylo jednou z podmínek členství v Evropské unii.

V rámci schvalování procesů a přistupování k Evropskému společenství schválila mimo jiné Česká republika dne 19. 5. 2003 Memorandum o porozumění mezi naším státem a Evropským společenstvím, ze kterého je patrné mimo jiné i členství v programu Customs 2007. Tento program byl vytvořen zejména za účelem posílení spolupráce celních správ v členských zemích Evropské unie a ke sjednocení postupů v oblasti evropské legislativy. Při vstupu do programu Customs 2007 musela Česká republika zaplatit finanční příspěvek do společného rozpočtu, který činil částku 111.120,- EUR. Zaplacený finanční příspěvek byl zpětně proplacen z evropského rozpočtu, a to na základě účasti českých expertů na aktivitách uvedeného programu.

2.3 Vstup České republiky do Evropské unie

Česká republika vstoupila do Evropské unie dnem 1. 5. 2004. Se vstupem do Evropské unie přišlo mnoho změn v působnosti a kompetencích celní správy. Celní správa přestala dle přijaté nové legislativy provádět pravidelné kontroly na hranicích, tudíž musela značně omezit útvary, jež prováděly celní řízení. Před vstupem do Evropské unie měla celní správa

celkem 237 útvarů sestávající z 91 celních úřadů, 64 poboček celních úřadů a 82 celních pracovišť. Po vstupu do Evropské unie celní správa evidovala pouze 120 útvarů sestávajících z 54 celních úřadů, 48 poboček celních úřadů a 18 detašovaných pracovišť. Následně byl počet ještě více zúžen, a to na 112 útvarů, z toho 54 celních úřadů, 33 poboček celních úřadů a 25 detašovaných pracovišť. S ohledem na takto razantní úbytek útvarů, jež prováděly celní řízení, muselo Ministerstvo financí, které má celní správu pod svou záštitou, ukončit služební (pracovní) poměr s 2 056 zaměstnanci. Ke dni 1. 1. 2004 evidovala celní správa celkem 9 444 zaměstnanců (z toho 7 604 celníků „v uniformě“ a 1 840 civilních zaměstnanců). Ke dni 1. 1. 2005 to již bylo pouze 7 388 zaměstnanců (z toho 5 826 celníků „v uniformě“ – o 1 778 celníků méně než v roce 2004, a 1 562 civilních zaměstnanců – o 278 civilistů méně než v roce 2004).

2.3.1 Změna v celní legislativě

Vstupem do Evropské unie musela Česká republika sjednotit svou celní správu s ostatními celními správami členských států. Veškerá základní celní legislativa je upravena v Nařízení Rady (EHS²) č. 2913/92 ze dne 12. 10. 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství. Na Nařízení Rady navazuje Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. 7. 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, a kterým se vydává celní kodex Společenství. Zároveň byla přijata i další evropská legislativa spočívající například v Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla nebo Nařízení Komise č. 2288/83, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedený v čl. 60 odst. 1 Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla. Česká celní správa se musela taktéž ztotožnit se společným celním sazebníkem Evropské unie, který byl vydán Nařízením Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23.7.1987 o celní a statistické nomenklatuře³ a o společném celním sazebníku. V Nařízení rady je zmíněn pojem i integrovaný sazebník Taric, který zavedla Evropská komise. Taric splňuje požadavky společného celního sazebníku, statistiky zahraničního obchodu a obchodních, zemědělských a jiných politik Společenství týkajících se dovozu nebo vývozu zboží. [25] Společný celní sazebník je vydáván vždy s účinností na jeden rok a je vyhlášen v Úředním věstníku Evropských společenství.

² EHS – zkratka pro Evropské hospodářské společenství

³ Nomenklatura = jmenovitý seznam, názvosloví, terminologie

Přistoupením České republiky do Evropské unie vešel dne 1. 5. 2004 v účinnost nový zákon o celní správě, a to zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky. Zákon byl poměrně krátký, obsahoval pouze 7 paragrafů, které se zabývaly následující problematikou:

- § 1 – charakteristika Celní správy České republiky
- § 2 – vymezení základních pojmů
- § 3 až § 5 – organizace a působnost celních orgánů
- § 6 až § 7 – ustanovení přechodná a závěrečná.

Výše charakterizovaný zákon byl zrušen ke dni 1.1.2013, kdy byl následně vystřídán zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, který vešel v platnost 17.1.2012 a v účinnost 1.1.2013. Nově přijatý zákon byl již obsáhlejší než jeho předchůdce. Skládá se z šesti částí a 80 paragrafů. Níže je rozepsán stručný přehled, čím se celní zákon zabývá:

- Část první – charakteristika Celní správy České republiky (§1 - § 11a)
- Část druhá – kontrola, ochrana názvu a označení celní správy (§ 12 - § 14)
- Část třetí – výkon některých funkcí, povinnosti, oprávnění a prostředky celníka a občanského zaměstnance (§ 15 - § 52)
- Část čtvrtá – správní delikty (§ 53 - § 55)
- Část pátá – zpracování informací orgány celní správy (§ 56 - § 62)
- Část šestá – mezinárodní spolupráce (§ 63 - § 80)

Celní správa se po vstupu do Evropské unie musí dále řídit i následujícími českými zákony:

- Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím,
- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě,
- Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů,
- Zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití,
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád,
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Zákon č. 18/2012 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky.

Dále se celní správa řídí i těmito vyhláškami:

- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích,
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích,
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 160/1988 Sb., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně,
- Vyhláška Ministerstva dopravy č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě,
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Vyhláška č. 286/2012 Sb., o vnějším označení, odznacích, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy,
- Vyhláška č. 287/2012 Sb., o stanovení vzorů žádostí a formulářů používaných při výměně operativních informací s členskými státy Evropské Unie a v rámci policejní spolupráce prováděné orgány Celní správy České republiky,
- Vyhláška č. 421/2012 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona,
- Vyhláška č. 422/2012 Sb., o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu.

Dnem přistoupení do Evropské unie se musela česká celní správa úzce zapojit do mezinárodní spolupráce, která je dle publikace Veřejné sbory, vycházející z Celního zákona, vymezena tak, že: „*Celní správa, celník, má oprávnění působit na území jiného státu způsobem, v rozsahu a za podmínek stanovených mezinárodní smlouvou. Celník jiného státu je oprávněn plnit úkoly vyplývající z působnosti celních orgánů na území České republiky způsobem, v rozsahu a za podmínek stanovených mezinárodní smlouvou.*“ [23] Mezinárodní

obchod vždy probíhá mezi minimálně dvěma státy, tudíž dvěma celními správami. Jak je již uvedeno výše, spolupráce celních správ na mezinárodní úrovni se řídí mezinárodními smlouvami, ze kterých je přesně patrné, v jakém rozsahu probíhá výměna informací, předávání dokumentů či vzájemná pomoc při šetřeních týkajících se porušování celních předpisů. Celní správa České republiky je již dlouholetým členem Světové celní organizace, tudíž navázání spolupráce s ostatními celními správami bylo mnohem snazší než za situaci, kdyby Celní správa České republiky ve světové organizaci nefigurovala. Česká republika podepsala smlouvu o vzájemné pomoci s více jak dvaceti zeměmi.

2.3.2 Orgány Celní správy České republiky

Evropská unie ponechává sestavení organizační struktury celních orgánů na jednotlivých členských státech. Česká republika si tedy organizační strukturu tvoří sama dle příslušné legislativy. Se vstupem České republiky do Evropské unie byla organizační struktura celní správy upravena dle zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky. Dle uvedeného zákona byla organizační struktura trojstupňová a tvořilo ji Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a 54 celních úřadů. Tento zákon byl ale ke dni 1. 1. 2013 zrušen a v účinnost vešel nový zákon, a to zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Celní správa České republiky má dle aktuální judikatury dvoustupňovou organizační strukturu, přičemž ji tvoří Generální ředitelství cel a 15 celních úřadů. Pro přehlednost je v příloze A této práce připojena dislokace celních úřadů a územních pracovišť na území České republiky.

Generální ředitelství cel

Generální ředitelství cel sídlí v Praze a vykonává svou působnost v rámci celého území České republiky. V čele stojí generální ředitel, kterého jmenuje či odvolává ministr financí. Dne 13. 2. 2015 byl do funkce generálního ředitele ustanoven brigádní generál Mgr. Petr Kašpar. Schéma organizačního uspořádání Generálního ředitelství cel je přiloženo v příloze B této bakalářské práce.

Generální ředitelství cel vykonává funkci správního orgánu a je nadřazené celním úřadům. Zároveň je ale i podřízené, a to Ministerstvu financí České republiky. Ve své kompetenci má mimo jiné také prošetřování celníků či občanských zaměstnanců při podezření z protiprávního jednání spočívající v porušování povinností vyplývajících ze služebního nebo pracovního poměru. Služební poměr říká, že: *„Příslušník je povinen vykonávat svědomitě a řádně službu podle svých sil, znalostí a schopnosti, prohlubovat své odborné znalosti, udržovat fyzickou zdatnost a toto prokazovat zkouškou odborné a fyzické způsobilosti.“* [26]

Celní úřady

Celních úřadů v České republice je celkem 15 – počet sestává ze 14 krajských úřadů a Celního úřadu Praha Ruzyně. Důvodem oddělení Celního úřadu Praha Ruzyně v obecném výčtu celních úřadů spočívá v tom, že tento celní úřad jako jediný zabezpečuje oblast celnictví na největším českém mezinárodním letišti, které odbavuje lety, jak do zemí Evropské unie, tak i do zemí mimo Evropskou unii.

V čele každého celního úřadu stojí ředitel, který je jmenován z řad celníků. Sídla celních úřadů jsou vždy v krajských městech, které jsou seznatelné z názvu celního úřadu.

Celní úřady patří k základní výkonné jednotce, kterou Celní správa České republiky má. Obecné schéma organizačního uspořádání celního úřadu je přiloženo v příloze C této bakalářské práce, a dále schéma organizačního uspořádání Celního úřadu Praha Ruzyně je přiloženo v příloze D této práce.

Detašovaná územní pracoviště

Detašovaná územní pracoviště mohou být zřizována celními úřady, a to na základě organizačního řádu Celní správy České republiky. Celní úřady ale o povolení zřízení detašovaného pracoviště musí žádat Ministerstvo financí České republiky, které o zřízení detašovaného pracoviště rozhodne vyhláškou. Detašovaná pracoviště jsou zřizována na místech, kde to celní úřady uznají za vhodné k výkonu celní služby. Celní úřady sídlí v krajských městech, kdežto detašovaná pracoviště mohou být zřizovány i v jiných městech daného kraje.

2.3.3 Důležité změny v činnosti celní správy po vstupu do Evropské unie

Se vstupem do Evropské unie se změnilo mnohé činnosti v oblasti celní správy. Mezi jednu z nejvýznamnějších změn patří správa spotřební daně, kterou před vstupem do Evropské unie vykonával finanční úřad. Mezi další důležitou změnu v činnosti celní správy můžeme jmenovat zřízení mobilního dohledu, který vznikl následkem otevřením hranic a tím zrušením hraničních přechodů. Tyto dvě, dle mého názoru, velice podstatné změny v činnosti Celní správy České republiky budou níže přiblíženy a specifikovány.

Správa spotřebních daní

Mezi jednu z nejvýznamnějších změn v činnosti Celní správy České republiky po vstupu do Evropské unie patří komplexní správa spotřební daně. Před vstupem do Evropské unie vykonával správu spotřebních daní finanční úřad. Tento obrat nastal s přijatými změnami

a systémem Evropské unie. Celní správa se v oblasti správy spotřebních daní řídí zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. V citovaném zákonu můžeme konkrétně v §1 odst. 3 nalézt, že orgány celní správy vykonávají správu spotřební daně, a dále vykonávají další působnosti dle tohoto zákona související s vybranými výrobky. Pokud se začne celní správa zaobírat daňovým řízením je tímto zákonem odkázána na zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, se spotřební daň vztahuje na daň z minerálních olejů, lihu, piva, vína a meziproductů a v neposlední řadě na daň z tabákových výrobků. [31]

V návaznosti na tyto oblasti spotřebních daní musí ještě celní správa pracovat s dalšími právními předpisy, jako je například zákon č. 61/1997 Sb., o lihu, zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu či zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Celní správa České republiky kromě spotřebních daní provádí správu ekologické daně. K výkonu této správy se řídí právním předpisem ve formě zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Celní správa se také v neposlední řadě zabývá správou daně z přidané hodnoty. Správu této oblasti ale vykonává pouze za předpokladu, že se jedná o dovoz zboží ze třetích zemí, kdy deklarant⁴ není v České republice registrován jako plátce DPH. Správa daně z přidané hodnoty se řídí zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Mobilní dohled

Se vstupem do Evropské unie souvisí v neposlední řadě také zřízení skupin mobilního dohledu, které měly za úkol zabezpečit prováděcí činnosti ve vnitrozemí, a to v souladu s předpisy Evropské unie. Dříve byly tyto praktiky realizovány na státních hranicích, ale po jejich zrušení se činnost přesunula právě na nově zřízené skupiny mobilního dohledu. Jednalo se téměř o totožnou činnost, jako se prováděla na hraničních přechodech, nicméně se nyní výkon kontrolní činnosti přesunul přímo do terénu, kde členové skupiny mobilního dohledu provádějí kontrolu přímo ve vnitrozemí našeho státu. Jedná se zejména o kontrolu zboží, které podléhá celnímu dohledu, a dále nově i spotřební dani. Do kontrolní činnosti se zahrnují kontroly na pozemních komunikacích, při kterých členové mobilního dohledu kontrolují přepravu zboží dvojího použití v rámci Evropské unie. Kontroly spočívají v prozkoumání nákladových prostor vozidel a jejich kabin. Dále jsou kontrolovány doklady od převážejících vozidel společně s doklady k přepravovanému zboží. Členové mobilního dohledu dále kontrolují úhradu za používání pozemní komunikace (mýtné – pouze na určitých

⁴ Deklarant = osoba, která podává celní hlášení či daňové přiznání

úsecích pozemních komunikací), kontrolují vážení a měření jízdních souprav s připojenými vozidly a v neposlední řadě též kontrolují a odhalují zboží porušující některá práva duševního vlastnictví.

Členové skupiny mobilního dohledu mají k dispozici hned několik pomocníků, kteří jim pomáhají při výkonu své činnosti. Mezi jednoho z významných pomocníků můžeme zařadit vybavení v podobě kontrolně technických prostředků, jako je například mobilní velkokapacitní rentgen. Moderní pomocník slouží členům mobilního dohledu zejména při odhalování nelegální přepravy zboží, omamných a psychotropních látek. Mezi další významné pomocníky při výkonu činnosti slouží služební psi, kteří jsou speciálně vycvičeni pro detekci drog, tabákových výrobků, zbraní, střeliva či exemplářů CITES⁵. Služební psi jsou speciálně cvičeni ve výcvikovém centru v Heřmanicích, které je natolik profesionálně vybaveno, že získalo v roce 2005 ocenění ve formě statutu výcvikového centra Světové celní organizace. V návaznosti na významné ocenění poskytuje výcvikové centrum v Heřmanicích výcvik služebním psům z celého světa. [8]

⁵ CITES = Úmluva o mezinárodním obchodu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

3 KOMPETENCE CELNÍ SPRÁVY

Celní správě je na základě jak tuzemské, tak i unijní legislativy uděleno několik kompetencí v různých oblastech činností jako jsou například cla, daně, pátrání, ochrana duševního vlastnictví a další. Nejvýznamnější kompetence jsou níže specifikovány a přiblíženy.

3.1 Výběr cla

Clo je možné charakterizovat jako dávku, která je vybírána ze strany státu, a to při přechodu zboží přes celní hranici. Clo je zároveň používáno jako ochranný prostředek, který má za úkol chránit vnitřní trh před zbožím z okolních zemí. Dále je možné clo charakterizovat jako prostředek ekonomické formy politického boje a forma, jak získat peněžní prostředky. Clo vybírá celní správa, respektive příslušný celní úřad, a to v souladu s platným celním zákonem.

Clo je možné členit dle různých kritérií. Jednak se dá clo rozdělit dle obchodně politického hlediska, a to na autonomní (rozhodnutí státu) a smluvní (dle mezinárodní smlouvy); dále dle hlediska pohybu zboží na vývozní, dovozní a tranzitní; dle hlediska účelu na fiskální, ochranné, odvětvové, vyrovnávací a vyjednávací; a v neposlední řadě z hlediska výpočtu na specifická, valorická a diferencovaná.

Výtěžek z výběru cla je přerozdělován do dvou rozpočtů. Část ve výši 75% je příjmem rozpočtu Evropské unie a část ve výši 25% je příjmem do státního rozpočtu daného státu.

V oblasti cla, respektive celních poplatků, je zapotřebí zmínit legislativu, která tuto oblast upravuje. V souvislosti se členstvím v Evropské unii bude i pro nás závazný nový celní kodex Evropské unie, který by měl vejít v účinnost v červnu roku 2016. Celní kodex Evropské unie vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013. Účinností tohoto legislativního dokumentu by mělo dojít k zániku celního zákona z roku 1993. Nový celní zákon bude mít za úkol zejména oživit obchod mezi jednotlivými státy v duchu globalizace světové ekonomiky. Dále by mělo dojít ke zvýšení elektronizace celního řízení. [8]

3.2 Ochrana práv duševního vlastnictví

Celní správa České republiky je aktivním členem v boji na ochranu práv duševního vlastnictví. Zabývá se zejména bojem proti padělání a pirátství. Při zjištění jakékoliv újmy

na právech duševního vlastnictví je možné, aby Celní správa zasáhla, a to hned několika zásahy. V prvé řadě může přijímat opatření k zabránění porušování práv duševního vlastnictví ve správním řízení, a to s ohledem na unijní právní úpravy. Unijní právo upravuje zboží, jež podléhá celnímu dohledu při transportu zboží ze třetích zemí. Národní úpravy, které slouží jako předpis k unijní legislativě, upravují kompetence celní správy na vnitrostátním trhu v rámci České republiky. Dalšími nástroji Celní správy proti porušení práv duševního vlastnictví jsou kroky v rámci trestního řízení. V neposlední řadě je také možné využít monitoring internetového prostředí prostřednictvím Referátu internetové kriminality.

Tato oblast působnosti Celní správy je za poslední dobu ta nejčastější a nejtradičnější, kterou Celní správa provádí. Celní správa jedná v souladu se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. [8] Oblast odhalování padělků bývá leckdy pro členy mobilního dohledu složitým úkolem. Jako příklad vynalézavosti některých prodejců lze uvést situaci, kdy v roce 2013 v Karlovarském kraji zasáhli členové mobilního dohledu Celní správy. Členové mobilního dohledu: „*za prodejními prostory objevili důmyslně zbudované skryše za úzkými průlezy, jimiž se museli protáhnout do dalších prostor. Ty se otevřely vsunutím hřebíku do malého otvoru. Otvírací mechanismus aktivoval další dveře, za nimiž byly sklady plné nelegálního zboží. Vše úhledně srovnané podle jednotlivých značek.*“ [11] Díky tomuto zásahu přišla Celní správa na padělky dosahující hodnoty téměř 49 milionů Kč.

Aby bylo možné zabránit porušování práv duševního vlastnictví u zboží, jež podléhá celnímu dohledu, je zapotřebí, aby příslušný subjekt, který bude manipulovat s duševním vlastnictvím, podal žádost o přijetí opatření. Žádost může mít dvojí charakter – může být vnitrostátní a unijní. Typ žádosti se rozlišuje dle subjektu, který žádost podává.

Mezi práva duševního vlastnictví můžeme zařadit například ochrannou známku, autorské právo, zeměpisné označení, patent či dodatkové ochranné osvědčení pro léčivé přípravky stanovené v nařízení Evropského parlamentu.

3.3 Dělená správa

Kompetence, které převzala Celní správa v rámci dělené správy od 1. 1. 2006, můžeme charakterizovat jako vybírání a vymáhání poplatků, pokut či odvodů, kdy povinnosti úhrady uložil fyzickým či právnickým osobám správní orgán odlišný od Celní správy. Celní správa tak: „*vybírá a vymáhá tato peněžitá plnění od více než 50 státních institucí, které se, mimo jiné, významným způsobem podílejí na kontrolní činnosti a bezpečnosti státu.*“ [7]

Celní úřady mohou v rámci dělené správy vymáhat či vybírat například pokuty ve správním řízení uložené Policií ČR, odvody za odnětí zemědělské půdy, poplatky z odnětí lesní půdy, poplatky za využívání přírodních minerálních vod či pokuty uložené Policií ČR v rámci blokového řízení, které nebyly na místě zaplacené. Tyto všechny pokuty, odvody či poplatky je možné hradit bankovním převodem, poštovní poukázkou nebo přímo v hotovosti na pokladně příslušného celního úřadu. Jedná se o vymáhání či vybírání peněžitého plnění, které je následně příjmem buďto do státního rozpočtu, státních fondů či do rozpočtů územních samosprávních celků. Pokud předepsaná platba není uhrazena, je možné ji vymáhat exekučně. V rámci exekuce je možné nařídit srážky ze mzdy či nařídit například prodej movitých věcí či nemovitostí.

S vybíráním a vymáháním různých poplatků, pokut či odvodů jsou spojena určitá úskalí. V začarovaném kruhu se lze ocitnout v případě vymáhání těchto povinností od dlužníků, kteří se nacházejí v insolvenčním řízení. Dne 1. ledna 2014 došlo k rekodifikaci soukromého práva a zároveň ke změně některých zákonů. V důsledku toho došlo rovněž k úpravě zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Po nastalé změně zákon neumožňuje, aby v době trvání účinků rozhodnutí o úpadku dlužníka byl nařízen nebo zahájen výkon rozhodnutí či exekuce, která by postihovala vlastnictví dlužníka. A pokud se podíváme přímo na § 170 písm. d) citovaného zákona, tak nelze z insolvenčního řízení uspokojit: *„mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku“*. [30] Jak je z citovaného ustanovení zřejmé, není možné pokuty, jež jsou vymáhány celním úřadem, uspokojit, tudíž není možné je ani přihlásit jako pohledávku do insolvenčního řízení. Vše je argumentováno způsobem, že: *„nelze realizovat takový úkon, který by přerušil nebo zastavil běh prekluzivní lhůty pro placení“*. [7] Z tohoto důvodu tedy vznikají nedoplatky, které nelze vybrat a ani vymáhat.

3.4 Intrastat

Intrastat lze charakterizovat jako statistický systém, který sleduje pohyb zboží mezi členskými státy Evropské unie. Z pohledu České republiky je to zboží, které je odesláno z České republiky do jiné členské země Evropské unie, nebo zboží, které je dováženo do České republiky z jiné členské země Evropské unie. Statistický systém Intrastat je povinný pro všechny členské země Evropské unie.

Zboží, které nepodléhá tomuto statistickému systému, je pouze zboží, které vstoupí do České republiky na omezené časové období například při převozu zboží z Rakouska do Polska. Dále se nemusí zaznamenávat zboží, kterým jsou například zásobovány letadla či lodě nebo nákup a prodej letadel a lodí. Intrastat provozuje Generální ředitelství cel ve spolupráci s Českým statistickým úřadem.

3.5 Dovoz a vývoz zboží podléhající zákazům a omezením

Do oblasti dovozu a vývozu zboží, jež podléhá zákazům a omezením lze zařadit celou řadu druhů zboží. Můžeme jmenovat například dovoz potravin a krmiv ze třetích zemí, dovoz veterinárního zboží ze třetích zemí, obchodování s léky a léčivy, návykovými látkami, obaly či obchodování v souvislosti s CITES. Níže budou rozebrány tři oblasti, které jsou v současné době neproblematičtější. Těmito oblastmi jsou léky a léčiva ze třetích zemí, CITES a obchodování se zvířaty a veterinárními přípravky.

3.5.1 Léky a léčiva

Mezi zboží podléhající zákazům a omezením lze v první řadě zařadit léky a léčiva, a to ať již se jedná o humánní léčivé přípravky, veterinární léčivé přípravky, klíčové léky či léčivé přípravky z lidské krve. Dovoz a vývoz těchto preparátů upravuje jak česká, tak i mezinárodní judikatura. Mezi českou judikaturu můžeme zařadit zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů či vyhlášku č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků. Mezi mezinárodní judikaturu můžeme zařadit nařízení Rady (ES) č. 953/2003 k zamezení přeměrování obchodu s některými klíčovými léky do Evropské unie, rozhodnutí Rady 93/583/EHS či směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES o kodexu Společenství týkající se humánních léčivých přípravků.

Pokud se začneme zabývat problematikou dovozu a vývozu léků a léčiv je zapotřebí se seznámit se základními pojmy, které se v oblasti dovozu a vývozu léků a léčiv objevují. Mezi základní pojmy patří humánní léčivý přípravek, veterinární léčivý přípravek, krevní derivát či klíčový lék. Při dovozu nebo vývozu jmenovaného zboží je zapotřebí, aby přepravce (dodavatel či odběratel) předložil povolení Státního ústavu pro kontrolu léčiv podle zákona o léčivech, jež opravňuje určitý subjekt k přepravě tohoto zboží. U přepravy lidské krve a přípravků z lidské krve je zapotřebí kromě povolení Státního ústavu pro kontrolu léčiv i povolení od Ministerstva zdravotnictví, které opravňuje určitý subjekt k distribuci tohoto zboží.

Léky a léčiva je možné pořídit formou neobchodní zásilky pouze ze zemí Evropské unie. Léky a léčiva musí být řádně registrovány, musí být volně prodejné a prodávající musí mít oprávnění vydat léky veřejnosti v dané členské zemi.

Dovoz léků a léčivých přípravků ze třetích zemí formou neobchodní zásilky je nelegální, tudíž zakázán. Zákaz se týká zejména dovozu prostřednictvím poštovního styku. Pokud i přes tento zákaz je zásilka do České republiky ze třetí země zaslána, celní úřad vydá rozhodnutí o nepropuštění neobchodní zásilky do volného oběhu. Následně je zapotřebí, aby o této zásilce bylo prostřednictvím celního řízení rozhodnuto. Nejčastějším způsobem je rozhodnuto tak, že je adresát či příjemce neobchodní zásilky zastoupen Českou poštou, s. p., která bude mít oprávnění zpětného vývozu a tím vrátí zásilku zpět odesílateli. Pokud ale není takto postupováno, tedy není příjemce či adresát zastoupen Českou poštou, s. p., je zapotřebí, aby se v rámci celního řízení rozhodlo buďto o zpětném vývozu jako za předpokladu zastoupení Českou poštou, s. p., nebo může být rozhodnuto o zničení zásilky pod celním dohledem na náklady adresáta.

Dovoz léků a léčivých přípravků ze třetích zemí je možný pouze v rámci tzv. individuálního či mimořádného dovozu. Tento typ dovozu je možné provést pouze za předpokladu, že pacientův zdravotní stav vyžaduje lék, který není registrován v rámci Evropské unie, ale dá se získat ze třetích zemí. V tomto případě a na základě předepsání léku ošetřujícími lékařem, je možné lék či léčivý přípravek ze třetích zemí získat.

3.5.2 CITES

Mezi další problematickou oblast v dovozu a vývozu zboží lze zahrnout Úmluvu o mezinárodním obchodu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin neboli CITES. CITES je mnohostranná mezinárodní úmluva z roku 1973 uzavřená mezi vládami nezávislých států. Jejím hlavním úkolem je zabránění bezohlednému a nadměrnému získávání volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a zabránění jejich vyhynutí či vyhubení ve volné přírodě.

Celní správa je po České inspekci životního prostředí dalším kontrolním orgánem CITES. Celní správa má pravomoc k provádění kontrol nad zbožím, jež podléhá celnímu dohledu, a pokud toto zboží, exempláře, neodpovídají zákonem stanovené normě, může je Celní správa zadržet.

K zadržení zboží, jež neodpovídá zákonem stanovené normě, došlo příslušníky Celní správy i v roce 2013 v Pardubickém kraji. Po zastavení vytypovaného vozu, jež řídil řidič

vietnamské národnosti, našli příslušníci Celní správy v automobilu několik pytlů s textilním zbožím, a dále také jeden pytel obsahující přibližně 10 kilogramů kostí. Po detailnější prohlídce bylo zjištěno, že kosti jsou pozůstatky kočkovité šelmy. Členové mobilního dohledu zkontrolovali nález s Českou inspekcí životního prostředí, která dle prvních výsledků prohlídky sdělila, že se jedná o kočkovité šelmy z čeledi Felidae, které spadají do ohrožených druhů zvířat chráněné úmluvou CITES. Příslušníci Celní správy tedy kosterní pozůstatky zabavili. Následně po důkladnější expertíze bylo zjištěno, že se jedná téměř o celou kostru tygra. [10]

3.5.3 Veterinární zboží a obchodování se zvířaty se třetími zeměmi

Aby bylo možné přepravit veterinární zboží a zvířata ze třetích zemí do České republiky, je zapotřebí, aby proběhla veterinární hraniční kontrola ze strany České republiky. Hraniční veterinární kontrolu provádí zejména věcně a místně příslušná Městská veterinární správa. V Praze kontroly provádí Státní veterinární správa. Po pozitivní pohraniční kontrole vydá buďto Městská nebo Státní veterinární správa Společný veterinární vstupný doklad. Pokud přepravované zboží či zvířata mají vydaný tento doklad, je zapotřebí, aby byly následně splněny veškeré celní formality a až poté je možné, aby zboží či zvířata byla propuštěna do České republiky.

3.6 Daně v Celní správě

Celní správa České republiky je správcem mnoha daní v souvislosti s vydanou legislativou. Mezi nejrozsáhlejší daně patří daně spotřební, následně ekologické a daně z přidané hodnoty. Níže budou jednotlivé daně rozebrány.

3.6.1 Správa daně z přidané hodnoty

Se vstupem České republiky do Evropské unie zůstala Celní správě kompetence při správě daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) pouze u dovezeného zboží, a to jen ve vybraných případech dle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Celní správa, respektive celní úřad, je po 1. lednu 2005 správcem daně z přidané hodnoty pouze v případě, že:

- *„je dovezené zboží propuštěno osobě, která není plátcem DPH (dále jen „neplátce DPH“), do celního režimu volného oběhu nebo aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení, do celního režimu dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla,*

- *dovezené zboží bylo propuštěno osobě, která je plátcem DPH, do celního režimu volného oběhu nebo aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení, pokud zboží bylo do těchto režimů propuštěno na základě rozhodnutí celního úřadu, které nebylo učiněno na tiskopise JSD,*
- *v případech, kdy vzniká daňová povinnost podle § 23 odst. 1 písm. b) až d) zákona o DPH, tj. při nezákonném dovozu zboží, při porušení podmínek dočasného uskladnění zboží nebo při porušení podmínek stanovených pro celní režim, do kterého bylo dovážené.“ [12]*

3.6.2 Správa ekologické daně

Přijetím zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým byly upraveny mnohé zákony, vznikla i tzv. ekologická daň. V souladu s podmínkami se vstupem České republiky do Evropské unie tak od ledna 2008 musela Česká republika zavést daň z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv.

Správa ekologických daní je vykonávána celními orgány. Výsledkem správy daní je mimo jiné i vydávání povolení k nabytí osvobozených energetických produktů a povolení k nabytí energetických produktů bez daně. Osoba, která nemá vydáno jedno ze dvou zmíněných povolených, nesmí disponovat s energetickými produkty bez daně či osvobozenými produkty od daně. Tyto produkty ji nesmí být ani dodány.

Kromě platného zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů správu ekologických daní, zejména daně z plynu, z pevných paliv a elektřiny, upravuje Metodická příručka odboru 23 Daní Generálního ředitelství cel č. 1/2015, č.j. 45420/2015-900000-231 ze dne schválení 21. 9. 2015. Příručka sjednocuje postup orgánů Celní správy České republiky, a to v souladu s vydaným zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. [24]

3.6.3 Správa spotřební daně

Spotřební daně se v České republice užívají od 1. 1. 1993. Jejich režim byl nejprve upraven zákonem č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních. Do roku 2004, než Česká republika vstoupila do Evropské unie, byly jedinými správci spotřebních daní finanční úřady. Nicméně se vstupem do Evropské unie se musela legislativa novelizovat a upravit, aby odpovídala legislativě Evropské unie. Z tohoto důvodu byl vydán zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, který plně nahradil původní zákon z roku 1992. Na základě uvedené legislativy správa

spotřebních daní přešla z kompetence finančních úřadů do kompetencí celních úřadů. Po vstupu do Evropské unie jsou celní orgány jedinými správci spotřebních daní.

3.7 Biopaliva

V oblasti biopaliv působí orgány celní správy nově, a to v souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, kdy na základě této judikatury vzniká daným subjektům, které určitým způsobem nakládají s pohonnými hmotami povinnost, aby zajistili minimální množství biopaliv v distribuovaných pohonných hmotách.

Subjekty, kterých se uvedená judikatura týká, musí každý rok ke konci měsíce ledna podat hlášení o splnění povinnosti, že uvedly do volného daňového oběhu pro dopravní účely minimální množství biopaliv. V případě, že subjekt dodává pohonné hmoty pro dopravní účely do volného daňového oběhu do jiného členského státu v Evropské unii, musí podat hlášení, že do vývozních pohonných hmot dodal minimální množství biopaliv. Do hlášení se zaznamenávají pohyby pohonných hmot za poslední kalendářní rok. Kontrolu nad subjekty vede místně příslušný celní úřad, který zároveň spravuje podaná hlášení od subjektů a vyměřuje pokuty.

V případě, že subjekt nesplní zákonem stanovenou podmínku o dodání minimálního podílu biopaliv, je povinen uhradit pokutu, a to z celkového objemu biopaliv, které měl daný subjekt uvést do volného daňového oběhu, a to ať již na daňovém území České republiky nebo na daňovém území jiného členského státu Evropské unie. Opět se bere v potaz dodání biopaliv za uplynulý kalendářní rok.

3.8 Pátrání

Mezi jednu z nejdůležitějších oblastí a činností Celní správy je pátrání. Pátráním se Celní správa zaměřuje na odhalování případů porušování jak celních, tak i daňových předpisů, a to v souvislosti s dovozem, vývozem či tranzitem zboží. Porušování zákonných předpisů se často týká typů zboží, jako je elektronika, textilní zboží, motorová vozidla nebo i zemědělské a potravinářské výrobky. Celní správa dosahuje velmi dobrých výsledků v oblasti nezákonného obchodu s drogami. Dobré výsledky se dostávají zejména s ohledem na propojení s řadou mezinárodních organizací, informačních systémů a pracovních skupin, se kterými si vzájemně předávají informace. Celní správa je ve struktuře s těmito organizacemi brána jako spolehlivý odpovědný partner, který pracuje na profesionální úrovni. Z tohoto důvodu působí i jako kvalitní síla v boji proti pachatelům závažných trestných činů

a organizovaných zločinů. Právě pro tuto oblast byla zřízena zvláštní Skupina operativního nasazení, která je určena ke speciálním úkonům při zajišťování pachatelů v trestné činnosti.

Co se týká organizovaného zločinu, tak v České republice operuje odhadem až 75 zločineckých skupin, které mají jak strukturu tuzemskou, tak i zahraniční. V České republice převládají spíše skupiny s tuzemskou strukturou. Mezi nejvýnosnější byznys se řadí ekonomická kriminalita, obchod s drogami a poškozování životního prostředí. Jako příklad organizované skupiny a nelegálního obchodu můžeme zmínit albánský gang, všeobecně známé klany Rudaj, Albazi či Borici, kteří prosluli nelegálním obchodem s heroinem, prostitutí a obchodem se zbraněmi. Tomuto gangu mimo jiné patří i nemalá část zlatnictví v Praze a ve středních Čechách, kde řídí obchod se zlatem a šperky. Výstup z tohoto obchodu má charakter praní špinavých peněz, kdy členové gangu legalizují výnosy z trestné činnosti. [10]

Skupina operativního nasazení věnuje mnoho času na přípravu, a to jak po fyzické, tak i po psychické stránce. Je zapotřebí, aby členové této skupiny byli řádně vycvičeni a vybaveni, aby zvládali zvlášť nebezpečné a krizové situace.

Jako další speciální útvar byla zřízena *Národní koordinační jednotka*, která slouží k vyřizování žádostí týkající se pomoci při šetření případů porušování jak vnitrostátních, tak unijních předpisů. Jednotka je založena na základě mezinárodních smluv.

Aby mohly výše uvedené zvláštní útvary plnit své poslání, pro které byly založeny, a orgány Celní správy mohly působit dle zákonných předpisů, je zapotřebí, aby byly všechny dostupné informace shromažďovány a nepřetržitě k dispozici. Tuto činnost zabezpečuje *Operační centrum Generálního ředitelství cel*.

3.9 Ostatní kompetence

Ke kompetencím Celní správy můžeme dále zařadit:

- kontrolní oprávnění v oblasti silniční dopravy - jedná se zejména o vážení nákladních vozidel, kontrolu silničních poplatků jako jsou dálniční kupony, odborný dozor nad prací osádek vozidel v mezinárodní silniční nákladní dopravě či kontrolu plnění podmínek pro přepravu nebezpečných nákladů;
- kompetence v oblasti Integrovaného záchranného systému státu - v systému vykonává spolupráci s ostatními bezpečnostními a záchrannými sbory, a to za předpokladu, že se jedná o mimořádné a krizové situace; celní správa v systému působí pouze na vyžádání,

- kontrolu nakládání s odpady, s obalovým materiálem, ochraně spotřebitele či dohled nad bezpečností dovážených potravin;
- kompetence při nakládání se surovými diamanty - u této kompetence se jedná zejména o dohlížení a kontrolu při přepravování surových diamantů, zejména jejich dovoz, vývoz a tranzit; kontrola ze strany Celního úřadu spočívá zejména nad dodržováním pravosti certifikátů pravosti;
- kompetence v rámci mezinárodního terorismu a ochrany společného trhu Společenství - jedná se zejména o oblast využívání jaderné energie v rámci atomového zákona, bakteriologických, biologických či toxických zbraní; do této oblasti se vztahuje i kontrola v oblasti ozónové vrstvy země;
- hospodaření s majetkem, který na základě porušení zákonných, zejména celních, předpisů připadl státu - celní správa dále nakládá i s dopravními prostředky, které byly na základě porušení právních předpisů upravující správu spotřebních daní zabaveny;
- legální zaměstnávání cizinců - kompetence celní správy spočívá zejména v kontrole, zda má cizinec s právnickou či fyzickou osobou, pro kterou vykonává zaměstnaneckou činnost, uzavřen pracovněprávní vztah nebo zda má cizinec vydané povolení k zaměstnání; o legálním zaměstnávání cizinců je pojednáváno ještě v následující kapitole, kde bude tato činnost zhodnocena statisticky. [8]

3.10 Daňová Kobra

Na závěr, v oblasti kompetencí a činností Celní správy, stojí za zmínku informace o společném týmu Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel, neboli o Daňové Kobře. Útvar se skládá ze členů Policie České republiky, Celní správy a Finanční správy.

Daňová Kobra společnými silami bojuje proti daňovým únikům a daňové kriminalitě, a to zejména v oblasti daně z přidané hodnoty a spotřební daně. Díky dokonalé koordinaci a operativní výměně informací jsou členové Daňové Kobry schopni včas identifikovat, odhalovat a potírat daňové úniky. Společný tým si dal za cíl zejména zajištění řádného výběru daní, vrácení nezákonně získaných prostředků do státního rozpočtu a zároveň i následný postih pachatelů. [13]

Daňová Kobra vznikla 13. června 2014 podepsáním prováděcího protokolu ke koordinační dohodě o spolupráci, výměně informací a koordinaci. Obsahem prováděcího protokolu jsou zejména pravidla o spolupráci mezi zainteresovanými složkami, tedy Policií České republiky, Celní správou a Finanční správou. I když Daňová Kobra vyvíjí svou činnost necelé dva roky,

je možné její práci hodnotit velmi pozitivně. Aktuálním zhodnocením předsedy vlády o činnosti Daňové Kobry bylo poukázáno na to, že díky činnosti tohoto útvaru se podařilo od jara 2014 zachránit ze státního rozpočtu částku 4,1 miliard Kč. [14]

4 ZHODNOCENÍ ČINNOSTI CELNÍ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICE OD ROKU 2004

V rámci zhodnocení činnosti Celní správy České republiky od roku 2004 bude poukazováno zejména na celní a daňové řízení a na ochranu práv duševního vlastnictví, jelikož tyto kompetence vykonávala celní správa ještě před vstupem do Evropské unie. Následně bude poukázáno ještě na další dvě oblasti, které celní správa obdržela do svých kompetencí až po roce 2004. Jedná se o odhalování cizinců, kteří v České republice porušují zákon o zaměstnanosti nebo se na našem území zdržují bez vydaného povolení. Novou kompetencí celní správy je také kontrolní činnost v systému elektronického mýtného a systému časového zpoplatnění.

4.1 Celní a daňové řízení

Celní a daňové řízení je nejhlavnější činností Celní správy. Tato řízení měla Celní správa České republiky v kompetenci ještě před vstupem do Evropské unie. Následně po vstupu do Evropské unie se tato kompetence ponechala, a to pouze s nepatrnými změnami týkající se vybírání cla do Evropské unie. V této kapitole budou rozebrány zejména příjmy z celního a daňového řízení.

Příjmy z celního a daňového řízení pocházejí z oblasti daně z přidané hodnoty, spotřební daně, cla, správních poplatků, blokových pokut na místě zaplacených či pokut ve správním řízení.

Jednotlivé daně jsou od daňových plátců vybírány na bankovní účty, které vlastní Celní správa. Každý krajský celní úřad má své kmenové číslo účtu a pouze předčíslení se liší dle druhu placené daně. Výtěžek z daní je pak následně v rámci roční uzávěrky odváděn ze strany Generálního ředitelství cel do státního rozpočtu.

Daň z přidané hodnoty u dováženého zboží činí nemalou částku v celkových ročních přehledech na účtech Celní správy. Nejvyšší podíl na příjmech Celní správy má ale bezpochyby vnitrostátní spotřební daň, do které lze zahrnout daň z vína, minerálních olejů, lihu a lihovin, piva, tabákových výrobků a tabákových nálepek. U vnitrostátních spotřebních daní činí nejvyšší částku spotřební daň z minerálních olejů (v roce 2015 částka přes 84 miliard korun) a následně spotřební daň z tabákových nálepek (v roce 2015 přes 50 miliard korun). Ostatní vnitrostátní spotřební daně také přispívají do příjmů Celní správy, ale již poměrně

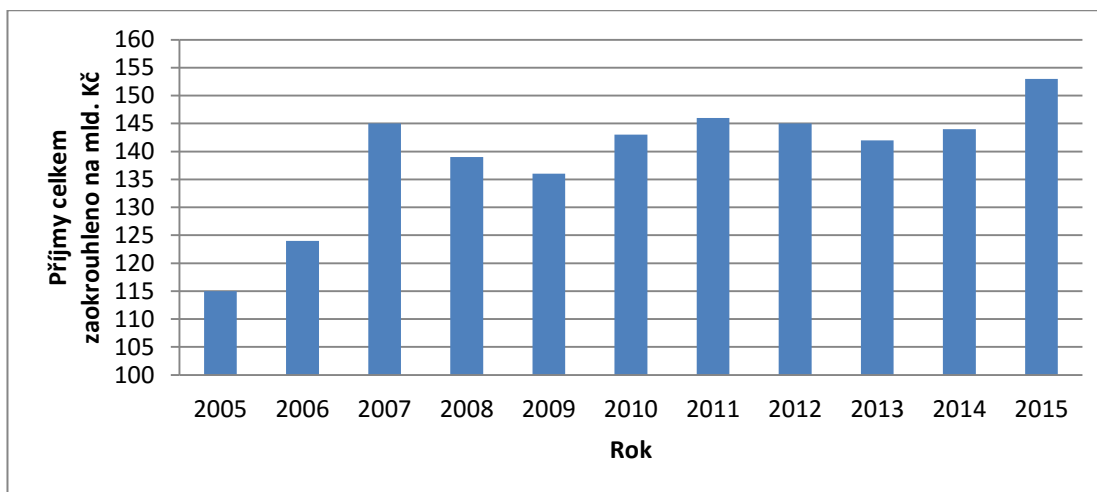
nižšími částkami. U vnitrostátní spotřební daně stále na čelní příčce zůstává spotřební daň z minerálních olejů a následně na druhém místě spotřební daň z tabákových výrobků.

U spotřební daně z dovozu je to ale jiné. Dovozní spotřební daň činí poměrně malé číselné údaje oproti vnitrostátní spotřební dani. U dovozní spotřební daně nelze s jistotou říci, která ze spotřebních daní vévodí. Rok od roku se první příčka s nejvyšším číselným údajem liší. Například v roce 2014 u dovozní spotřební daně měla nejvyšší příjmy dovozní spotřební daň z lihu a lihovin, a to v částce přes 33 milionů korun. V roce 2015 se ale na přední příčce objevila dovozní spotřební daň z minerálních olejů, jejíž příjmy čítali přes 47 milionů korun.

Ve statistice, ve které jsou uvedeny příjmy z celního a daňového řízení, se nacházejí i vratky, a to například ozbrojeným silám cizích států, vratky na zelené naftě, pro výrobu tepla či osobám s imunitou. Nejvyšší částky jsou vráceny na vratkách u zelené nafty (v roce 2014 přes 970 milionů korun a v roce 2015 přes 1 miliardu korun). Druhou nejvyšší vratitelnou položku tvoří vratky pro výrobu tepla (v roce 2014 přes 486 milionů korun a v roce 2015 přes 518 milionů korun).

Další podstatnou část příjmů tvoří vnitrostátní spotřební daň z elektřiny, plynů a z pevných paliv. Vnitrostátní příjmy dále tvoří poplatky u biopaliv, blokových pokut na místě zaplacených, pokut ve správních řízeních.

Níže uvedený Obrázek 1 zobrazuje přehled příjmů u celního a daňového řízení od roku 2005 do roku 2015. Rok 2004, tedy rok, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, se k vypracování bakalářské práce nepodařilo získat, a to i s ohledem na to, že statistika za rok 2004 není nikterak zveřejněná. Důvodem nezveřejnění statistiky za rok 2004 byla zejména skutečnost, že v tomto roce se celá Celní správa transformovala a přijímala novou judikaturu, kompetence a další nezbytná opatření, kterou vyžadovala smlouva, na základě které Česká republika vstoupila do Evropské unie. Statistika není zveřejněná i z důvodu, že v celkovém přehledu by výsledky za rok 2004 nebyly k ostatním létům objektivní. I z níže uvedeného Obrázku 1 je zřejmé, že rok 2005 byl, co se týká příjmů z celních a daňových řízení, velmi podprůměrný. Z Obrázku 1 je patrné, jak se Celní správa během tří let (od roku 2004 do roku 2006) vypracovala a již v roce 2007 vykazovala příjmy dosahující celkem 145 miliard Kč. Z celkového pohledu je viditelné, že Celní správa od vstupu do Evropské unie vykázala nejvyšší činnost v loňském roce, kdy celkové příjmy z celních a daňových řízení činili přes 150 miliard Kč.

Obrázek 1: Příjmy Celní správy z celního a daňového řízení

Zdroj: upraveno podle [6],[9],[27]

4.2 Ochrana duševního vlastnictví

Další velkou oblastí činností Celní správy České republiky je ochrana práv duševního vlastnictví. Oblastí duševního vlastnictví se Celní správa zabývala ještě před vstupem České republiky do Evropské unie. Nicméně po vstupu do Evropské unie se značně změnila legislativa upravující tuto oblast. Je třeba také podotknout, že kontrola zboží podléhající duševnímu vlastnictví je značně komplikovaná, a to s ohledem na ztrátu hranic v rámci Evropské unie. Problematická je zakotvená ve volném pohybu zboží, osob a kapitálu, který vznikl na základě založení jednotného trhu mezi členskými zeměmi Evropské unie. Jelikož mezi členskými zeměmi Evropské unie je zaveden jednotný trh, tudíž zboží směřující do České republiky, které je například v Německu zkontrolováno a vypuštěno do volného oběhu, je těžko kontrolovatelné na území České republiky. K namátkovým kontrolám slouží mobilní dohled Celní správy, nicméně namátkovými kontrolami není možné odhalit veškeré nekalé obchodování se zbožím, které podléhá právům duševního vlastnictví. Kdežto před vstupem do Evropské unie muselo veškeré zboží projít jednotlivými státními hranicemi. Pokud tedy zboží bylo dopraveno do Německa, a pak následně do České republiky, bylo zboží nejprve kontrolováno na státních hranicích Německa a poté i na hranicích České republiky. Zboží tedy prošlo více hraničními kontrolami a bylo tak mnohem snazší odhalit nekalé praktiky s obchodováním se zbožím porušující práva duševního vlastnictví.

V níže uvedené Tabulce 1 jsou zachyceny výsledky kontrol v oblasti duševního vlastnictví, které provedla Celní správa od roku 2004 do roku 2015. Číselné údaje znázorňují hodnotu zboží, která byla ze strany Celní správy odhalena s tím, že porušuje práva duševního vlastnictví.

Pouze v letech 2004 a 2005 se zboží nedělilo na celní řízení a na vnitřní trh. Poté od roku 2006 je zboží odděleno. Důvodem nedělení zboží na tyto dvě odvětví v letech 2004 a 2005 je novelizace zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a to zákonem č. 229/2006 Sb., který vešel v účinnost v den vyhlášení, a to dne 29. května 2006. Novelizující předpis stanovil, že se celní úřady staly dozorovým orgánem a mohly začít konat i vůči zboží, které nepodléhá celnímu dohledu, ale jen ve vztahu k duševnímu vlastnictví. Z tohoto vyplývá, že před rokem 2006 tedy nebylo co dělit.

Mezi zboží porušující práva duševního vlastnictví je možné zahrnout například hry a hračky, elektrické výrobky, doplňky oblečení, obuv, hodiny, parfémy a kosmetika či potraviny.

V níže uvedené Tabulce 1 s výsledky kontrol v oblasti duševního vlastnictví je patrné, že v rámci celního řízení odhalila Celní správa nejvíce zboží porušující práva duševního vlastnictví v roce 2010, kdy se částka vyšplhala přes 3 miliardy Kč. Naopak nejnižší částka odhaleného zboží v rámci celního řízení, pokud pomineme rok 2004 a 2005, ve kterém nebylo zboží rozděleno, byla odhalena v roce 2015. V oblasti vnitřního trhu bylo nejvíce zboží odhaleno v roce 2012, kdy v tomto roce dosahovalo téměř částky 3 miliardy Kč. Naopak nejnižší počet zboží v rámci vnitřního trhu bylo odhaleno v roce 2014.

Tabulka 1: Hodnota zjištěného vadného zboží, kterým byly porušeny práva duševního vlastnictví

Rok	Hodnota zjištěného vadného zboží	
	v celním řízení	na vnitřním trhu
2004		1 022 197 580,00 Kč
2005		218 679 102,00 Kč
2006	8 867 655,00 Kč	567 356 732,00 Kč
2007	1 130 738 144,00 Kč	987 382 478,00 Kč
2008	1 103 306 412,00 Kč	683 972 060,00 Kč
2009	2 062 644 515,00 Kč	482 569 724,00 Kč
2010	3 114 961 954,00 Kč	1 172 543 428,00 Kč
2011	1 930 607 454,00 Kč	814 231 550,00 Kč
2012	1 106 673 650,00 Kč	2 867 072 498,00 Kč
2013	723 321 880,00 Kč	828 066 905,00 Kč
2014	404 898 431,00 Kč	341 617 948,00 Kč
2015	235 598 869,00 Kč	565 620 792,00 Kč

Zdroj: upraveno podle [15]

4.3 Zaměstnávání cizinců

Dohled nad zaměstnáváním cizinců začala Celní správa vykonávat až od roku 2006, a to na základě zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a na základě zákona č. 17/2013 Sb., o Celní správě České republiky. Oprávnění udělená příslušníkům Celní správy na základě uvedených zákonů se vztahuje na cizince, kteří nejsou příslušníky členského státu Evropské unie, a z čehož tedy vyplývá, že se jedná o cizince ze zemí, jako je například Ukrajina, Vietnam, Mongolsko, Moldávie, Čína a další.

Příslušníci dohledu provádějí kontroly nad dodržováním zákona o zaměstnanosti pravidelně. Kromě cizinců z nečlenských zemí Evropské unie, se příslušníci Celní správy zaměřují i na zaměstnávání cizinců ze členských zemí Evropské unie. Nejčastěji je zjišťováno porušování zákona o zaměstnanosti u státních příslušníků Ukrajiny, Polska, Slovenska a Rumunska. Jednotlivá porušení právních předpisů jsou ze strany celních úřadů předány příslušnému oblastnímu inspektorátu práce k dalšímu řízení. [8] V případě nedodržení informační povinnosti ze strany zaměstnavatele, může být ze strany správního orgánu uložena pokuta až do výše 100.000,- Kč. V případě zaměstnávání cizince bez platného povolení hrozí zaměstnavateli sankce v rozmezí od čtvrt do 10 milionů Kč.

Níže uvedená Tabulka 2 znázorňuje počet odhalených cizinců, kteří porušovali zákon o zaměstnanosti a počet cizinců, kteří zde přebývali bez povolení k pobytu, a to od roku 2006 do roku 2015. Z Tabulky 2 je zřejmé, že nejvíce cizinců, kteří porušovali zákon o zaměstnanosti, bylo odhaleno v roce 2011, a to v počtu 2860 cizinců. Naopak nejméně jich bylo odhaleno v loňském roce, a to v počtu 1140 cizinců. Bez povolení k pobytu bylo nejvíce cizinců odhaleno v roce 2006 v počtu 224. Nejméně však v roce 2012, kdy bylo odhaleno pouze 23 cizinců.

Tabulka 2: Počet odhalených cizinců porušující zákon o zaměstnanosti a počet odhalených cizinců bez povolení k pobytu

	Rok									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet cizinců, kteří porušují zákon o zaměstnanosti	1608	1547	2392	1966	2008	2860	1704	2049	2503	1140
Počet cizinců bez povolení k pobytu	224	162	92	54	54	71	23	24	72	36

Zdroj: upraveno podle [22]

4.4 Systém elektronického mýtného a systému časového zpoplatnění

Kontrolní činnost v oblasti elektronického mýtného a systému časového zpoplatnění má Celní správa v kompetenci od roku 2007 (pod systémem časového zpoplatnění je možné si představit dálniční kupony).

Celní správa od roku 2007 kontroluje tyto oblasti a za porušení právních předpisů uděluje blokové pokuty. Výše uložených blokových pokut je možné souhrnně po jednotlivých rocích vidět v níže vložené Tabulce 3.

Nejvyšší blokové pokuty v systému elektronického mýtného byly uloženy v prvním roce výkonu této kompetence ze strany Celní správy, tedy v roce 2007. Pokuty byly uloženy v celkové výši přes 33 milionů Kč. Rok 2014 byl v celkovém přehledu významný ze dvou hledisek. V systému elektronického mýtného bylo v tomto roce uloženo hodnotně nejméně blokových pokut, zatímco v systému časového zpoplatnění bylo pokut uloženo hodnotně nejvíce, kdy tyto čítaly přes 25 milionů Kč.

Tabulka 3: Hodnoty uložených blokových pokut v systému elektronického mýtného a časového zpoplatnění

Rok	Výše uložených blokových pokut v systému elektronického mýtného	Výše uložených blokových pokut v systému časového zpoplatnění
2007	33 938 900,00 Kč	8 274 130,00 Kč
2008	29 749 300,00 Kč	7 464 100,00 Kč
2009	23 108 500,00 Kč	15 488 800,00 Kč
2010	31 843 800,00 Kč	15 808 800,00 Kč
2011	33 188 700,00 Kč	20 009 200,00 Kč
2012	25 281 900,00 Kč	20 372 000,00 Kč
2013	17 300 005,00 Kč	20 530 270,00 Kč
2014	7 348 120,00 Kč	25 795 150,00 Kč
2015	7 659 680,00 Kč	21 896 760,00 Kč

Zdroj: upraveno podle [21]

4.5 Shrnutí

Jak je z výše uvedeného zřejmé, celní a daňové řízení tvoří významný příjem státního rozpočtu České republiky. Ke konci každého roku poukazuje Generální ředitelství cel na účet státního rozpočtu veškerý výtěžek z daňového řízení. Z celního řízení je to pouze 25% z výtěžku, zbylých 75% je poukazováno na účet rozpočtu Evropské unie.

Profesionální úroveň si celní správa zachovává i v oblasti porušování práv duševního vlastnictví. I když otevřením hranit je kontrola této oblasti značně ztížena, i přesto si celní

správa udržuje velmi dobré výsledky v odhalování zboží porušující práva duševního vlastnictví.

V oblasti kontroly zaměstnávání cizinců se činnost celní správy velmi osvědčila. Ročně odhalí minimálně přes jeden tisíc cizinců, kteří porušují zákon o zaměstnanosti. V rámci kontroly cizinců provádí celní správa taktéž kontrolu, zda cizinci žijící v České republice disponují povolením k pobytu. Ročně celní správa odhalí nad 20 jedinců, kteří potřebné povolení k pobytu v České republice nemají.

Blokové pokuty v systému elektronického mýtného a časového zpoplatnění přináší do státního rozpočtu po celním a daňovém řízení další velký příjem.

Činnost celní správy od roku 2004 přinesla do státního rozpočtu příjem čítající několik desítek miliard Kč.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala zhodnocením činnosti Celní správy po vstupu do Evropské unie a analyzovala dopady zapojení České republiky do celní unie Evropské unie. Samotný vstup České republiky do Evropské unie znamenal nejen pro celní správu, ale také pro ostatní instituce, změny v jejich kompetencích a legislativně, na základě kterých své poslání doposud vykonávaly. Pro celní správu byla v první řadě podstatná změna v redukci jejich zaměstnanců. Jelikož vstupem do Evropské unie byl zaveden jednotný trh, tzn. volný pohyb zboží, služeb a kapitálu, proto byly zrušeny všechny hraniční kontroly. Z tohoto důvodu museli být všichni celníci působící na hranicích staženy. Někteří našli uplatnění v mobilním dohledu, který nově vznikl na základě otevření hranic a tím zrušení hraničních kontrol. Ostatní zaměstnanci celní správy působící na hraničních přechodech byli propuštěni. Jednalo se tedy o nejvýznamnější zásah do stávající celní správy.

Vstupem do Evropské unie zmizelo fyzické zastoupení pracovníků celní správy na hraničních přechodech. I tato změna přispěla k tomu, že v současné době nemají občané České republiky reálnou představu, co celní správa v nynější době vykonává. Jelikož se celní správa od roku 2004 zcela přetransformovala a nyní vykonává z největší části nové kompetence, o kterých občané České republiky nejsou obeznámeni, ztratila Celní správa u občanů svou popularitu. Mnozí z občanů si myslí, že celní správa vstupem do Evropské unie zcela vymizela a následně jsou překvapeni, že vídají celní automobily na dopravních komunikacích.

Ke stálým kompetencím celní správy patří i ochrana práv duševního vlastnictví. Právě v této oblasti je činnost příslušníků celní správy po vstupu do Evropské unie mnohem více ztížena. Jedná se o to, že vstupem do Evropské unie byl zaveden jednotný trh, tudíž přepravované zboží je kontrolováno ve většině případů pouze jednou, a to v zemi, která je na pořadí trasy přepravovaného zboží jako první členská země Evropské unie. Jakmile je do oběhu v rámci Evropské unie zboží jednou vpuštěno, nemusí být již v jiném státě kontrolováno. Před rokem 2004 kontrola zboží probíhala na každé státní hranici, tudíž zboží prošlo hned několika hraničními kontrolami. V současné době může prohlídky zboží namátkově vykonávat mobilní dohled. Komplikace v kontrolách zboží se dotýká i živočichů a rostlin v rámci CITES. Z tohoto pohledu je vstup České republiky do Evropské unie spíše přítěžím a komplikací pro výkon činnosti v těchto oblastech.

Naopak jako velké pozitivum po vstupu do Evropské unie je vnímán efektivnější a moderní přístup celní správy, který je schopen se přizpůsobit novým požadavkům

a ostatním celním správám v členských zemích Evropské unie. Celní správy členských zemí jsou navzájem propojeny a poskytují si tak cenné informace v rámci různých oblastí, pátrání či celním a daňovém řízení.

Závěrem bakalářské práce byla zhodnocena činnost Celní správy České republiky po vstupu do Evropské unie. Transformaci na požadavky Evropské celní unie zvládla Celní správa velmi dobře. V rámci celního a daňového řízení vykazovala pouze první rok malou výkonnost, nicméně od roku 2005 začal výkon celní správy růst a v příjmech z celního a daňového řízení se již v roce 2007 dostal na necelých 145 miliard korun. Velmi dobře se celní správa s touto oblastí vypořádala, a to i za situace, kdy k daňovému a celnímu řízení přibyla pro celní správu největší oblast daní, která spočívala ve výběru spotřební daně. Podobné je to i u zboží, které celní správa odhalovala v souvislosti s porušováním práv duševního vlastnictví.

Velkým přínosem pro státní rozpočet bylo bezpochyby založení Daňové Kobry, ve které spolu spolupracují členové Policie České republiky, celní a finanční správy. Díky tomuto útvaru, který byl založen v roce 2014, bylo již zachráněno několik miliard korun do státního rozpočtu.

Prostřednictvím bakalářské práce byly zhodnoceny dopady zapojení České republiky do Evropské unie na Celní správu České republiky, vymezeny její nynější kompetence a zhodnocena její činnost od roku 2004. Z toho tedy vyplývá, že cíl práce byl splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BAKEŠ, M. a kol. Finanční právo. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995, ISBN 80-7179-037-0.
- [2] BAKEŠ, M. *Teoretické otázky finančního práva*. Praha: Univerzita Karlova, 1979.
- [3] *Celní předpisy: celní zákon, zákon o Celní správě, prováděcí předpisy, zboží porušující práva duševního vlastnictví: podle stavu k 13. 5. 2013*. Ostrava: Sagit, 2013. ÚZ. ISBN 978-80-7208-987-1.
- [4] *Celní předpisy: celní zákon, zákon o Celní správě, prováděcí předpisy, zboží porušující práva duševního vlastnictví: podle stavu k 20. 4. 2015*. Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-113-8.
- [5] *Celní zákon*. Praha: Národní shromáždění republiky Československé, 1927, 114/1927.
- [6] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky: CITES a tradiční čínská medicína*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2016, **50**(únor 2016). ISSN 0323-0023.
- [7] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky: Dělená správa v labyrintu práva*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2014, 48(leden 2014). ISSN 0323-0023.
- [8] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2014, r. 48. ISSN 0323-0023.
- [9] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky: Duševní vlastnictví a nová legislativa*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2015, **49**(leden 2015). ISSN 0323-0023.
- [10] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2013, r. 47. ISSN 0323-0023.
- [11] *CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republiky: Registr distributorů PHM*. Praha: TYPOS, tiskařské závody, s.r.o., 2013, 47(listopad 2013). ISSN 0323-0023.
- [12] Daň z přidané hodnoty. *Celní správa České republiky* [online]. Praha [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/dan-z-pridane-hodnoty/Stranky/default.aspx>.
- [13] *Daňová Kobra* [online]. Finanční správa, 2014 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.danovakobra.cz/>.

- [14] Daňová Kobra zachránila doposud státnímu rozpočtu ČR 4,1 miliardy korun. *Finanční správa* [online]. Finanční správa, 2016 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/pro-media/danova-kobra/danova-kobra-zachranila-doposud-statnimu-rozpocetu-CR-pres-4-miliardy-koron-7084>.
- [15] Duševní vlastnictví. *Celní správa České republiky* [online]. Praha: Generální ředitelství cel [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/dusevni-vlastnictvi.aspx>
- [16] Evropská unie [online]. [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/2000-2009/index_cs.htm.
- [17] Evropské společenství pro atomovou energii - Euratom. Státní úřad pro jadernou bezpečnost [online]. FormaX Design, s.r.o. [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <https://www.sujb.cz/evropska-unie/evropske-spolecenstvi-pro-atomovou-energii-euratom/>.
- [18] HROMADA, J., MADAR, Z. *Právní slovník*. Orbis, t, ST 2, 1972.
- [19] KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.
- [20] KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2012, 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5.
- [21] Kontrolní činnost v systému elektronického mýtného a systému časového zpoplatnění. *Celní správa České republiky* [online]. Praha: Generální ředitelství cel [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/kontroly-mytneho-a-dalnicnich-kuponu.aspx>.
- [22] Kontroly v oblasti zaměstnávání cizinců. *Celní správa České republiky* [online]. Praha: Generální ředitelství cel [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/kontroly-v-oblasti-nelegalniho-zamestnavani-cizincu.aspx>
- [23] MATES, P., ŠKODA, J, VAVERA, F. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-604-2.
- [24] *Metodická příručka odboru 23 Daní GŘC č. 1 / 2015*. Celní správa ČR, Generální ředitelství cel, 2015.

- [25] *NAŘÍZENÍ RADY (EHS) o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku*. Rada Evropských společenství, 1987, 2658/87.
- [26] *TOMEK, P. Služební poměr příslušníků Policie ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR a Hasičského záchranného sboru ČR v roce 2001 s komentářem*. Olomouc: ANAG, c2001, 207 s. Právo (ANAG). ISBN 80-726-3068-7.
- [27] *Výsledky celního a daňového řízení. Celní správa České republiky* [online]. Praha: Generální ředitelství cel [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vysledky-celniho-a-danoveho-rizeni.aspx>.
- [28] *Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon*, In. *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-13>
- [29] *Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky*, In. *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>
- [30] *Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, In. *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182#cast2>.
- [31] *Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních*, In. *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Dislokace celních úřadů a územních pracovišť na území České republiky

Příloha B Schéma organizačního uspořádání Generálního ředitelství cel

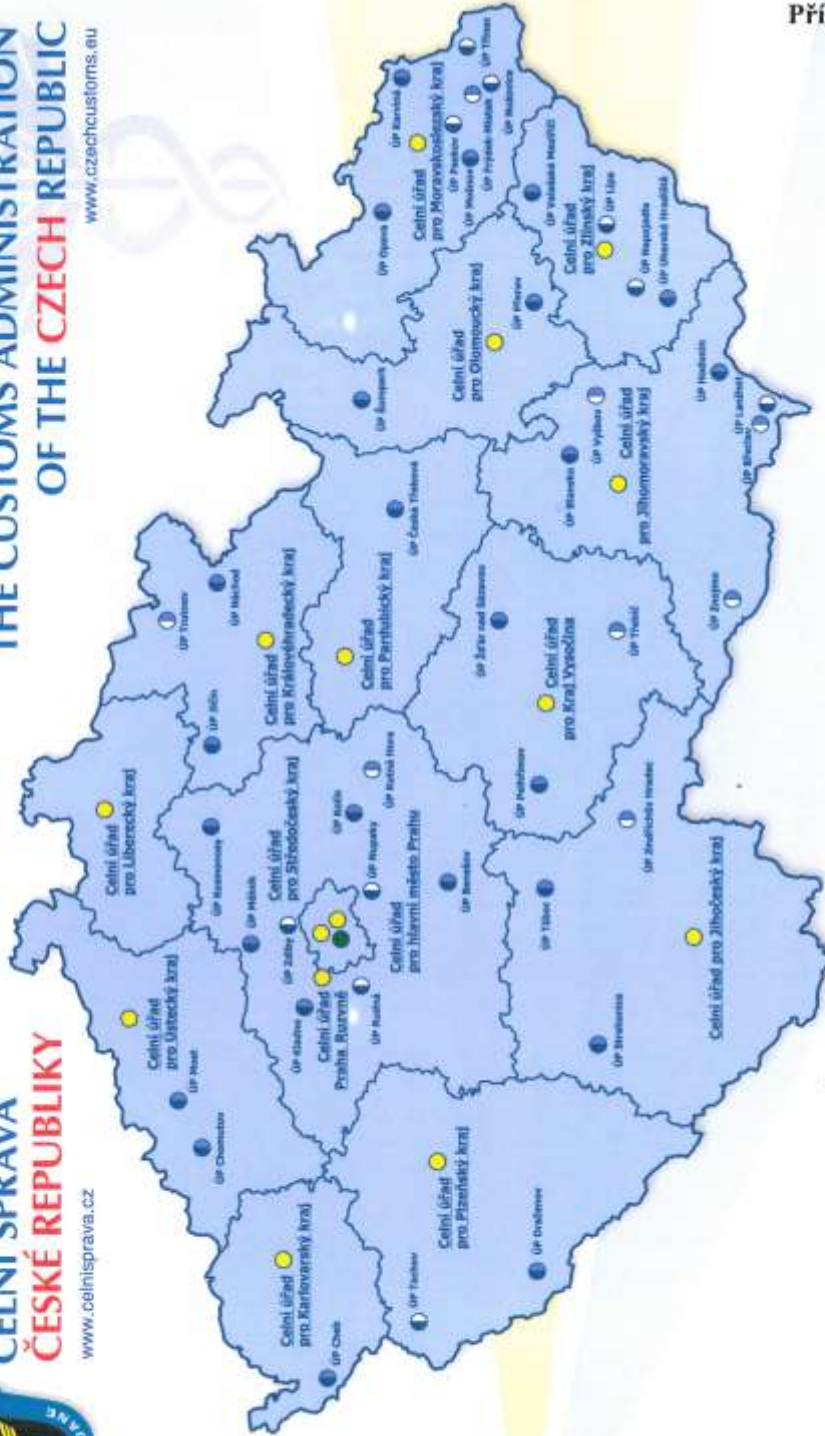
Příloha C Obecné schéma organizačního uspořádání celního úřadu

Příloha D Schéma organizačního uspořádání Celního úřadu Praha - Ruzyně

**CELNÍ SPRÁVA
ČESKÉ REPUBLIKY**
www.celnisprava.cz

**THE CUSTOMS ADMINISTRATION
OF THE CZECH REPUBLIC**
www.czechcustoms.eu

Dislokace celních úřadů a územních pracovišť (ÚP)
Placement of the Customs Offices and their territorial branches (ÚP)

- Generální ředitelství cel / Customs Office
- Celní úřad / Customs Office
- Celní oddělení / Customs Department
- Daňové oddělení / Tax Department
- Celní a daňové oddělení / Customs and Tax Department

Příloha č. 3 b k Organizačnímu řádu ČS ČR
č.j.: 80675/2015-900000-402

Celní úřad PRAHA - RUZYŇĚ

Schéma organizačního uspořádání
k 1.1.2016

